

Täysistunto

Tiistai 7.5.2019 klo 14.00—17.13

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto keskeytettiin klo 15.55. Täysistuntoa jatkettiin klo 16.06. Täysistunto päättyi klo 17.13.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Juho Eerola (14.00—14.13 ja 16.10—17.13) ja toinen varapuhemies Paula Risikko (14.13—15.55 ja 16.06—16.10).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Puhemiesneuvoston ehdotus edustajien istumajärjestyksestä

Eduskuntatyön järjestäminen ETJ 1/2019 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Juho Eerola: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto, jonka tehtävänä on eduskunnan työjärjestyksen mukaan tehdä ehdotuksia eduskuntaryhmien keskinäisestä istumajärjestyksestä täysistuntosalissa, ehdottaa eduskunnan päätettäväksi, että edustajat istuvat täysistuntosalissa eduskuntaryhmittäin siten, että puhemiehen paikalta katsottuna oikealta luetellen ryhmien järjestys on seuraava: perussuomalaisten eduskuntaryhmä, kokoomuksen eduskuntaryhmä, kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä, ruotsalainen eduskuntaryhmä, keskustan eduskuntaryhmä, Liike Nyt -eduskuntaryhmä, vihreä eduskuntaryhmä, sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä ja vasemmistoliiton eduskuntaryhmä, kukin ryhmä puhemiesneuvoston määräämien rajojen puitteissa.

Keskustelu

14.01 **Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Valtiopäivien avajaisissa puhemies Antti Rinne piti meille kansanedustajille arvokkaan puheen toistemme kunnioittamisesta ja demokratian vaalimisesta. Puhemies sanoi muun muassa seuraavasti: ”Pienenä maana meidän pitää puolustaa yhteisiä sääntöjä sekä tukea järjestystä ja vakautta. Teemme sen näyttämällä mallia, olemalla itse sanojemme mittaisia. Todistamalla, kuinka pitkälle voimme päästä sopimalla ja yhdessä tekemällä.” Näistä kauniista sanoista on aikaa puolitoista viikkoa. Täällä salissa ei näy puhemies Rinnettä, mutta näkyykö myöskään toisen kunnioitusta siinä määrin, missä Rinne sitä painotti?

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

Puhemiehen tärkein tehtävä on johtaa eduskuntaa toimimaan arvokkaasti, säilyttää hyvä työilmapiiri, ylläpitää eduskunnan arvostusta ei vain kansan silmissä vaan myös keskuudessa riippumatta suuristakin mielipide-eroista. Suureksi pettymykseksi on kuitenkin todettava, puhemies, se, että puhemies Rinteen vahtivuorolla on aloitettu näytelmä, jossa eduskunnan toiseksi suurinta puoluetta ivataan ja nöyryytetään armottoman tuolileikin kautta. Kritiikkiä tässä ei puhemies Rinne uskaltanut tulla edes kuuntelemaan paikalle vaan siirsi asian käsittelyn ensimmäiselle varapuhemiehelle.

Tämä ei tee kunniaa eduskuntamme satavuotiselle perinteelle eikä varsinkaan niille suomalaisille, jotka vajaa kuukausi sitten antoivat äänensä yhteistyölle rakentaa Suomea parhaimmaksi paikaksi meille jokaiselle. Ei ole kunniaksi kenellekään aloittaa vaalikausi syrjimällä yhden parlamentaarisen puolueen edustajia tavalla, jollaista aiemmin ei ole nähty. Nyt kysymys ei ole siitä, päätetäänkö istumispaikkoja perinteisessä parlamentarisessa konsensuksessa, vaan siitä, millä motiiveilla päätöstä ollaan oikeuttamassa koko kansan silmien alla.

Sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtaja, edustaja Lindtman, miten puolueenne arvopohjaan sopii leimata kollegojanne äärioikeistolaisiksi? Mihin ovat unohtuneet puolueenne opit ihmisarvosta ja lähimmäisen kunnioittamisesta? [Li Andersson: Mitä te olette linjanneet kollegoistanne?] Mikä on sellainen arvopohja, jossa kollegoita nimitellään epäkunnioittavasti? Onko tämä suuntaviiva uudelle normaalille käytöstavalle eduskunnassa? Hyvät kollegat, tulee vielä aika, jolloin meidän jokaisen puheiden ja tekojen suhde toisiinsa punnitaan. Tänä vaalikautena nimittäin puhutaan jälleen varmasti koulukiusaamisesta. Kenellä on silloin varaa opettaa kansaa kunnioittamaan lähimmäistään? [Eva Biaudet: Kaikki paikat on hyviä!]

Arvoisa herra puhemies! En näe eduskuntalaitoksen kannalta hyväksi, että hallitusneuvottelujen ajaksi valitun puhemiehen roolissa ja suuressa kiireessä yritetään viedä läpi tämä istumajärjestysasia. Jottei se keskustelujen yhteisymmärryksen kulttuuri, jota puhemies Rinne on painottanut, vahingoittuisi, pitäisin parempana, että jätetään istumajärjestyksen käsittely eduskunnan valitseman varsinaisen puhemiehistön vastuulle. Vai onko odotettavissa, että petosta seuraa seuraava petos? Aiotteko yksissä tuumin koplata varsinaisen puhemiehen paikan pois eduskunnan toiseksi suurimmalta puolueelta? Tähän kysymykseen haluaisin saada vastauksen.

Lopuksi on todettava: olette varmasti kuulleet sanonnan ”niin metsä vastaa kuin sinne huudetaan” tai sellaisen sanonnan kuin ”mitä ihminen kylvää, sitä hän myös niittää”, joka tunnetaan myös sanontana ”sitä saa, mitä tilaa”.

Arvoisat kollegat, ette kaikei halua jäädä historiaan eduskuntana, joka ensi töikseen vaihtaa kansanvallan kunnioituksen syrjinnäksi? Tällaisen suunnan päästä löytyy lopputulos, jota kukaan meistä ei toivo.

14.06 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Meiltä kansan valitsemilta kansanedustajilta odotetaan arvokkuutta työssämme sekä arvokasta käytöstä päättäessämme maatamme ja kansaamme koskevista asioista. Mitä te muut kansan valitsemat edustajat ajattelette: nostaako tällainen tuolileikki eduskunnan arvokkuutta ja työmme kunnioitusta? [Timo Heinonen: Päätetään jo sitten!] Olen viimeksi leikkinyt tällaista tuolileikkiä seurakunnan päiväkerhossa.

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

Och nu måste jag spela igen, tyvärr. Jag tycker, socialdemokraterna och alla andra partier: stolspelen är inte kiva juttu det. Svenska folkpartiet har gett nyckeln till de andra partierna så att de kan spela med stolar i riksdagen.

Käynnissä ovat hallitusneuvottelut, ja istumajärjestyksestä tehdään keinotekoisesti poliittisen kiistelyn aihe. [Timo Heinonen: Älkää tehkö! — Paavo Arhinmäki: Kuka näin on tehnyt?] — Te. — Se on pelin politiikkaa, tässä tapauksessa voisi sanoa tuolipelin politiikkaa. Tällä tuolileikillä haetaan pakotietä hallitusneuvotteluista ja hallitusneuvottelujen lopputulemasta.

Arvoisa puhemies! Poliitikot eivät näytä kunnioittavan perinteitä, eivätkä poliitikot näytä tuntevan historiaa. Tällainen samanlainen tuolipeli on käyty jo aiemminkin, eikä se kasvattanut eduskunnan arvokkuutta. Suomen eduskunnassa on ollut hyvin vakiintunut käytäntö puolueiden istumajärjestyksessä, jota henkilökohtaisesti haluaisin kunnioittaa. Meidän ei tule hakea keinotekoisia istumajärjestyksen vertauksia, ei Euroopan unionista eikä Pohjoismaiden neuvostosta. Me nimittäin istumme Suomen eduskunnassa.

Henkilökohtaisesti näen itseni kuuluvan pääosin oikeistoon, mutta tietyissä asioissa olen ihan vasemmistolainen, aina sen mukaan, minkä katson olevan yhteiskuntamme edun mukaista. Me perussuomalaiset edustamme laajaa poliittista keskustaa, ja kuten te, hyvät edustajat tässä salissa, tiedätte, myös historiamme ja taustamme, Suomen Maaseudun Puolue, osoittavat sen. Siksi pidän itsestäänselvänä, että meidän paikkamme on salin keskellä.

Arvoisa puhemies! Tätä istumapaikkajärjestystä on mediassa kommentoinut Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen edustaja Lindtman. En voi millään hyväksyä edustaja Lindtmanin sanoja mediassa, joissa hän asetti perussuomalaiset äärimmäiseksi oikealle. Edustaja Lindtman, puolueenne nimessä esiintyy sana demokratia. Miten te ja teidän puolueenne suhtaudutte demokratiaan? Onko demokratia puolueenne nimessä pelkkää sanaheleä?

Millä perustein meidät on siirretty oikealle? Jos katson Helsingin Sanomien vasemmisto—oikeisto-arvokarttaa, järjestys on selkeä: oikealta alkaen kokoomus, siniset, perussuomalaiset, Liike Nyt, ruotsalainen kansanpuolue, kristillisdemokraatit, keskusta, Seitsemän tähden liike, vihreät, sosiaalidemokraatit ja vasemmisto viimeisenä ihan vasemmalla. Minun mielestäni tämä olisi oikea järjestys.

Itse ymmärrän RKP:n halun siirtyä arvokartan mukaiselle paikalle, mutta en voi mitenkään ymmärtää ja hyväksyä perussuomalaisten siirtämistä kokoomuksen oikealle puolelle. Edustaja Lindtmanin esitys istumajärjestyksestä ei pohjaudu arvokarttaan. Voisiko edustaja Lindtman selventää, mitkä ovat ne perusteet, joilla meidän katsotte kuuluvan tuonne äärimmäiseksi oikealle, ja onko teillä muillakin eduskuntaryhmien puheenjohtajilla käytössänne joku erilainen arvokartta?

Arvoisa puhemies! Demokraattisesti käytyjen vaalien tulos ja vakiintunut käytäntö ohjaavat toimintaa eduskunnassa. Jos nyt muutamme istumajärjestystä, se lieene ennakkotapaus, joka antaa eväät sille, että tulevien eduskuntavaalien jälkeen valituiksi tulleet puolueet ja kansanedustajat käyvät samanlaisen tuolileikin. Hallitusneuvottelujen ollessa kesken suurin eduskuntapuolue saa istuttaa eduskuntaryhmät tässä salissa sinne, minne haluaa. Oletteko te, arvoisat kansanedustajat, valmiita tähän?

Arvoisa puhemies! Jos emme halua kunnioittaa perinteitä emmekä poliittista arvokarttaa, niin haluan muistuttaa, että olemme juuri käyneet demokraattiset vaalit. Jos istumajärjestystä halutaan muuttaa demokratiaa kunnioittaen, olisi päivänselvää, että myös istuma-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

paikat valitaan demokraattisesti, aivan kuten on valittu puhemiehistökin. Suurin puolue saa asemoida oman sektorinsa istumajärjestykseen ensimmäisenä, seuraavana toiseksi suurin ja kolmantena kolmanneksi suurin.

Arvoisa puhemies! Minulle henkilökohtaisesti istumapaikalla ei ole merkitystä. Tämän päätöksenkin jälkeen henkilökohtaisesti saan avattua suuni tuosta oikealtakin. Uskon vahvasti, että me perussuomalaiset saamme äänemme kuuluviin, istummepa missä tahansa kohdassa salia. Te ette saa meitä vaimennettua siirtämällä meidät äärimmäiseksi oikealle. Me edustamme laajaa keskustaa ja aiomme parhaan kykymme mukaan ajaa äänestäjiemme asiaa, istuimmepa sitten vasemmalla, keskellä tai oikealla, emmekä me unohda duunareita. [Mika Kari: Kikyä tulee!] Kotia, uskontoa ja isänmaata on joskus muinoin puolustettu hyvin tuosta salin oikeasta reunasta. Jos te muut haluatte meidät sinne siirtää, itse henkilökohtaisesti otan suurella kunnioituksella vastaan vaikka äärimmäisen paikan oikealta.

Lopuksi vielä mieleeni tuli erään kokoomusehdokkaan vaalislogan ”Aidosti oikealla. Punastelematta.” Tämän johdosta haluan kysyä kokoomuksen edustajilta: Haluatteko todellakin siirtyä askeleen vasemmalle? Nouseeko puna poskillenne? [Naurua] — Kiitoksia.

14.14 Mika Raatikainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tarkoitus oli puhua perjantaina, mutta kun sitä tilaisuutta ei tullut, niin puhun nyt tässä hieman ex tempore.

Minä olen nyt viisi vuotta ollut tässä talossa ja katsonut tätä meininkiä ja olen aika iloinen, että kahden kuukauden päästä lähdän muihin tehtäviin. On olemassa koulukiusaamista, ja on olemassa kaiken näköistä kiusaamista. Tämä eduskuntakiusaaminen sai ihan uusia muotoja nyt, kun tietyt puolueet menestyivät ja toiset eivät menestyneet niin hyvin. Kun aletaan leikkiä tuolileikkejä, niin kyllähän nyt kansakin näkee, että tämä on aika lapsellista. Tehdään joku älytön päätös jollain tilapäisellä puhemiesneuvostolla ja siirrellään paikkoja täällä — eihän tämä näin mene.

Minulla ei muuta.

14.15 Ville Tavio ps: Rouva puhemies! Eduskunnan arvovallalle ei ole sopivaa, että puoluetta pyritään leimaamaan istumajärjestystä hyväksikäyttäneen. Ei ole myöskään sopivaa, että istumajärjestyksestä muutetaan vastoin toisen puolueen tahtoa, saati toiseksi suurimman puolueen tahtoa. Näin ei ole tapahtunut koskaan aiemmin Suomen historiassa.

Eduskunnan paikkajaossa on historiallisesti huomioitu keskikohdan sarana-akselin kuuluvan vasemmiston ja porvarien väliin. Tämän historiallisen paikkajaon muutos on nyt tapahtumassa hyvin köykäisin perustein: lähinnä puolueiden opportunismin ja perussuomalaisiin kohdistuvan kiusanteon perusteella. Tällainen tuolileikki vie eduskunnan arvokkuutta ja uskottavuutta. Samalla tämä on signaali siitä, että muut puolueet eivät enää noudata vuosisadan perinteenä olleita yhteisiä pelisääntöjä, jos vaihtoehdoksi tulee vain tavoitella vahinkoa perussuomalaisille. Perussuomalaiset on uskaltanut olla isänmaallinen ja kansaa rehellisesti puolustava puolue, ja meitä sen vuoksi rangaistaan ja häväistään.

Erityisen kattavia perusteluja ei perussuomalaisten siirrolle oikeaan laitaan ole muiden puolueiden toimesta esitetty. Perussuomalaiset eivät usko vasemmiston järjestövaltaan eivätkä oikeiston rahavaltaan. Emme ole oikeiston tai vasemmiston tavoin tietyn intressiryhmän edunvalvontapuolue, vaan edustamme koko Suomen kansaa. Sen me toki tässä poliittisessä tilanteessa ymmärrämme, että kokoomus ja keskusta tahtovat siirtyä askeleen vasemmalle kohti SDP:tä ja vasemmistoa. Paikkajaon ei tulisi kuitenkaan muuttua päivänpoliittisen tilanteen vuoksi. Huomattavaa on, että uutta istumajärjestyksestä ei perustella myös-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

kään liberaali—konservatiivi-akselilla, sillä nyt kokoomus sijoittuu kristillisdemokraattien ja perussuomalaisten välille.

Muut puolueet ovatkin esittäneet perussuomalaisiin kohdistuvalle paikkamuutokselle yksinkertaisuudessaan hyvin typerän perustelun, että istumajärjestyksen tulee Suomessa jatkossa mukailla Euroopan parlamentin istumajärjestystä. Olemme kuitenkin yhä Suomen eduskunnassa, emme Euroopan parlamentissa, joten miksi Euroopan unionia tulisi myötäillä tässäkin asiassa? EU:n lainsäädäntö on ylempiarvoista Suomen lakiin verrattuna, ja nyt te tahdotte, että Suomen eduskunnasta tulee symbolisesti Euroopan parlamentin alahuone. Ei nyt niin uskollinen EU:lle tarvitsisi olla, että jopa istumajärjestys kopioidaan suoraan Euroopan parlamentista. Se itsessään on selvää, että kun ja jos istumajärjestys tahdotaan kopioida suoraan Euroopan parlamentista, niin ei jää kellekään epäselväksi, että uudessa istumajärjestyksessä perussuomalaiset edustavat oikealla isänmaan etua ja kansallismielisyyttä, kun taas loppusali meistä vasemmalla edustaa globalismia ja EU:n liittovaltiomielisyyttä.

Rouva puhemies! Teen perussuomalaisten jättämän esityksen, että istumajärjestys säilytetään ennallaan eli järjestyksessä oikealta vasemmalle RKP, kokoomus, kristillisdemokraatit, keskusta, perussuomalaiset, vihreät, sosiaalidemokraatit ja vasemmistoliitto.

14.19 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Aivan ensimmäisenä kannatan edustaja Tavion tekemää muutosesitystä.

Tästä ei ole niin kauan, kun salista poissa oleva puhemies Rinne, joka nyt ei tullut tehtäviään tänne hoitamaan, lausui täällä yleviä sanoja tasavallan presidentin kanssa muiden kunnioittamisesta, yhdessä tekemisestä ja hyvästä ilmapiiristä eduskunnassa. Nyt, vaikka näiden puheiden kaiku hädin tuskin on tästä salista hälvennyt, nämä puheet tehdään täysin tyhjiksi tällä puhemiesneuvoston esityksellä.

Suomessa on työpaikka- ja koulukiusaamista, sanotaan. Onhan sitä varmaankin, kun eduskunnan istuntosalissa tehdään siitä oikein kouluesimerkki: enemmistön voimalla lähdetään siirtämään nurkkaan niitä, joista ei pidetä. Mitä tämä on muuta kuin koulukiusaamista? Samalla tässä näytetään kansainvälistä sormimerkkiä yli puolelle miljoonalle suomalaiselle äänestäjälle, jotka ovat juuri kyseistä puoluetta äänestäneet. Kysyn, onko tämä tuon arvoista. Saatteko te muut tästä surullisesta ja törkeästä esityksestä niin paljon, että tämä todella kannattaa tehdä?

Me olemme juuri antaneet mahdollisuuden tämän virheen perumiseen. Olemme tehneet esityksen vanhasta, hyväksi havaitusta istumajärjestyksestä. Jokainen teistä kollegoista voi nyt valita aivan henkilökohtaisesti: Poistuttekko te salista työpaikka- ja koulukiusaajina vai kiusaamiseen puuttujina? Kumpana haluatte itsenne muistettavan?

14.20 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Kannatan Vile Tavion tekemää esitystä.

Arvoisa rouva puhemies! 10.4.2019 täällä eduskunnassa pidettiin todella kaunis puhe. ”Varpuset ovat häviämässä luonnosta, mutta ovatko ne katoamassa myös politiikasta? Olemme nähneet niin paljon haukkoja lentämässä ympärillämme.” Nämä kauniit sanat lausui eduskunnan puhemies Paula Risikko.

Minä ymmärrän teitä kyllä, hyvät edustajat. Olemme käyneet juuri vaalit, ja vaalien tulos on ollut veret seisauttava. Myös eilisen gallupin mukaan perussuomalaiset ovat Suomen suurin puolue. [Eduskunnasta: Vihervasemmisto voitti!] — Ei paljolla voittoa tullut,

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

ja me kaikki tiedämme sen. — On mielenkiintoista seurata tuosta omalta paikalta kansanedustajien ilmeitä ja kasvoja ja ääniä, joita kuuluu. Hymyillään, naureskellaan. Tosin on myös sellaisia ilmeitä, että harmittaa tämä tilanne, missä me olemme. Kysymys on siitä, että kysymättä perussuomalaisilta meidän paikkamme halutaan siirtää toiseen laitaan. Mielestäni tämä toimintatapa on väärin.

Viime eduskuntakausi päättyi riitelyyn, eripuraan, joka nousi myös julkisuuteen. Oli itkuja, oli valitusta sote-valiokunnassa. Tiedän sen, kun olin siellä myös itse. Toimintatapa oli aivan käsittämätön. Siitä tuli palautetta julkisuudessa ja ihmisiltä, yleisöltä tuolla kuntakentällä, ja myös täällä eduskunnassa keskustelimme siitä, miten tämä on mahdollista. Miten on mahdollista, että aikuiset ihmiset riitelevät eivätkä pääse sovintoon ja sopuun asianmukaisilla tavoilla? Miten me voimme olla esimerkkinä pienimmille, miten me voimme olla lainsäätäjiä ja päättää asioista ja kertoa, että tämä on oikea tapa toimia? Me puhumme koulukiusaamisesta, mutta me kiusaamme täällä itse. Poliitikassa ja rakkaudessa ei ole järjellä aina sijaa, ei myöskään rahassa. Tämä on vanha sanonta ja viisaus, ja se pätee kyllä täällä, että järjellä näitä asioita ei välttämättä voi selittää.

Minä haluaisin kysyä: minkä takia te olette tekemässä tällaista liikettä? Kunnioittamatta, arvostamatta eduskunnan toiseksi suurinta puoluetta te siirrätte meidät toiseen laitaan istumaan. Mikä on meidän arvokarttamme? Me näemme ja luemme gallupeja, muun muassa Helsingin Sanomat on niitä tehnyt pitkin näitä vaalivuosia, ja meidän olemme keskellä. Jokainen tiedätte, mihin me asemoidumme.

Arvoisa rouva puhemies! Olisi hyvä miettiä, minkä ihmeen takia tätä siirtoa ollaan tekemässä. Olen kuullut, että RKP on jo vuosikausia harmitellut, että ei näy kameroissa. Minä kysyn teiltä, hyvät toimittajat ja median edustajat: Onko sekään oikein, että jos yksi ei näy, kaikkien muiden pitää näkyä? Eikö se ole yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoisuutta, että jokainen pääsee kameraan ja jokainen saa äänioikeuden? Me olemme demokraattisesti tänne valittuja. Ei ole oikein, että kun on kyselytunti, jota kansa seuraa ja jota me odotamme, koska se on näkyvin paikka kerran viikossa päästä kertomaan ajatuksiaan ja asioitaan ja myös tulla omille äänestäjille tutuksi, niin ei pääsekään kameraan. Olen ymmärtänyt, että siellä lehterillä on erittäin vaikea taivutella kameroita tuonne oikeaan laitaan. Eikö sille voi tehdä jotakin? Eikö media voi siirtyä myös tuonne laitaan tai kamera olla täällä edessä, jotta jokainen pääsee kameraan? Me olemme ihmisiä — me olemme ihmisiä — ja me ajattelemme näin. Sille on ihan turha naureskella, ettei näin olisi. Jokainen haluaa sen osansa mediassa. Se on meidän työtämme ja meidän tehtävämme.

Mutta vielä tähän toimintatapaan: Äitinä minä paheksun tätä suuresti. En voisi ikinä kertoa lapsilleni, että toimikaa näin. Älkää kysykö kaverilta vaan tehkää niin kuin itse haluatte. Täällä nyt suurella voimalla ollaan tekemässä tätä liikettä ja sanotaan, että se on demokratiaa. Minun mielestäni tämä ei ole demokratiaa vaan tämä on väärin.

Olin eduskuntavaalien alla selkokiekisessä paneelissa, ja se oli erittäin mielenkiintoinen paikka oppia, miten puhutaan niin, että kaikki ymmärtävät. Haluan sanoa tämän myös selkokielellä, koska tiedän, että myös heitä on kameroiden äärellä, jotka eivät ymmärrä vaikeita sanankäänteitä ja asioita. Minun mielestäni se tapa, miten eduskunnassa ollaan nyt toimimassa, on väärin. Minun mielestäni ihmisten mielipiteitä pitää kunnioittaa ja kuunnella. Minä toivon, että eduskunta on samaa mieltä kanssani. Tämä istumajärjestys täällä on hyvä, ja minä toivon, että se säilyy sellaisenaan.

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

14.26 Leena Meri ps: Arvoisa rouva puhemies! Arvoiset edustajat! Perussuomalaisten edustajat ovat käyttäneet täällä erittäin hyviä puheenvuoroja. Voin yhtyä niihin kaikkiin ja kannatan edustaja Tavion muutosesitystä.

Aloitan puheeni sillä, että olen todella hämmentynyt tästä penkkipelistä. Neljä vuotta olen täällä nyt istunut ja en ole tällaista täällä havainnut; tämä on oikeastaan nyt oikea hui-pentuma. Tässäkö on se yhteistyö, jota peräänkuulutettiin tuolla vaalikentillä? Itsekin kiersin monien teidän edustajien kanssa, ja oli puhetta siitä, että vaikka ollaan erimielisiä, niin tehdään yhteistyötä eikä syrjitä muita. Ei hyvältä näytä. Tämä enteilee kyllä todella vai-keaa vaalikautta.

Meitä perussuomalaisia kohdellaan nyt todella epäreilusti. Se on minusta täysin selvä asia. Miksi kaikki muut vaihtavat paikkaa ja ainoa, joka ei halua vaihtaa, pakkovaihtetaan? On hyvä muistaa, niin kuin moni täällä sanoi, että me olemme kuitenkin eduskunnan toiseksi suurin puolue. Kansa on antanut meille noin 540 000 ääntä. En voi ymmärtää tätä lainkaan. Vaihtoehtoja olisi. Miksi esimerkiksi kokoomus ja RKP eivät vaihda paikkoja? Miksi juuri me olemme se vaihtoehto? Emme ole lähellä monissakaan puoluepoliittisissa kysymyksissä. Että se olisimme juuri me, sitä en voi ymmärtää.

Muistelen viime hallituskautta, kesää 2017, kun meidät heitettiin ulos hallituksesta. Sil-loinkin oli tällaisia epämääräisiä syitä. Ne vaihtelivat arvopohjasta siihen, että meitä ei voinut paimentaa sote-neuvotteluissa. Sekin vaihteli. Olimme ihan samoja ihmisiä, vaikka meillä puheenjohtaja vaihtui. Olette muuten huomanneet, että puheenjohtaja Halla-aho sai valtavasti ääniä ja kansa pitää häntä erittäin älykkäänä ihmisenä, vaikka monenlaista muu-ta haluttiin ymmärtää, ja siksi meidät heitettiin ulos hallituksesta.

Sitten täällä puhutaan jatkuvasti oikeusvaltioperiaatteesta, oikeudenmukaisuudesta, ta-sapuolisesta kohtelusta. Minusta tämä on joukkohyökkäys, ja mietin vain, että koska tämä loppuu. Täällä on puhuttu koulukiusaamisesta ja reilusta kohtelusta, ja allekirjoitan sen kaiken. Lisäisin näihin sanontoihin vielä sen, että mitä isot edellä, sitä pienet perässä. Me voimme täällä tehdä lakeja ja miettiä rahoitusta koulukiusausasiamieheen ja moneen muu-hun, mutta meidän näytämme täällä sitä, että kun isot tulee, niin isot jyrää ja silloin pienet on hiljaa. Näinhän me täällä nyt näytämme — tai näytätte te, jotka ehkä sitten äänestätte tä-män uuden, muutetun paikkajärjestyksen mukaan.

Kyllä minä tiedän, että jos päätös on tehty, niin ne perusteet keksitään mistä vain. Nyt ne on keksitty sitten EU:sta. Voi olla, että se todellinen syy on, kuten edustaja Juvonen toi esille, tv-näkyvyys. Itsekin sitten toivon, että voihan ne kamerat tuonne lisätä, ja jos me emme nyt sitten näy siellä tv:ssä, jos tämä muuttuu, niin kyllä meidän äänemme kuuluu. Sitä te ette nyt valitettavasti saa hiljennettyä. Kyllä se kuuluu, ja kansalaiset haluavat sitä kuulla, vaikka se ei kaikille sovi.

Puhun täällä myös muutamalle edustajalle. Olen perustuslakivaliokunnassa tehnyt val-tavan hyvää yhteistyötä neljä vuotta, ja olemme hakeneet todella vaikeissa asioissa yhtei-siä kannanottoja. Siksi olen hyvin yllättänyt esimerkiksi ruotsalaisen kansanpuolueen ha-lusta siirtyä. Edustaja ja puolueen puheenjohtaja Henriksson, arvostan teitä juristina ja oi-keastaan sen takia en voi ymmärtää, miksi RKP edes suostuu tähän ilman yhteistä päätös-tä. Oikeastaan vetoan teihin entisenä oikeusministerinä ja oikeudenmukaisena ihmisenä ja perustuslakivaliokunnan pitkäaikaisena jäsenenä, että miettikää, onko tämä teidän mieles-tänne hyvä tapa. Toimisisitteko te näin, jos istuisitte tätä asiaa pohtimassa vaikkapa perus-tuslakivaliokunnan jäsenenä ettekä puolueen puheenjohtajana?

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

Samoin, edustaja Guzenina, olette nyt perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja näissä väliaikaisissa valiokunnissa, ja teille totean, että olemme tehneet todella hyvää yhteistyötä ja olen ymmärtänyt näiden keskusteluiden perusteella, että te olette oikeamielinen ihminen. Siksi pyydän esimerkiksi teiltä, että harkitkaa vielä, oletteko te mukana tässä äänestysessä pakkosiirtämässä meitä.

Mietin tulevaisuutta ja sitä, että jos kongi ei olisi pelastanut tätä vaalipäivän tulosta ja perussuomalaiset olisi eduskunnan suurin puolue, niin mitä jos me alkaisimme täällä tämänmaiseen touhuun, siirtelisimme tässä mielin määrin. On hyvä huomata, että tämä on ennakotapaus tulevaisuutta varten. Jos joku vaalivoittaja sitten kesken hallitusneuvottelujen jatkossa haluaa tällaista tehdä, niin pulinat pois, sitten vain siirrellään kuka minnekin, äänestellään ja kiristetään sillä, että te pääsette meidän kanssamme ehkä hallitukseen, kun olette tässä nyt mukana — sepä se, sepä se! Seisomapaikkojakin voi olla tarjolla tai paikkoja vaikka lehterillä. [Eva Biaudet nauraa] Täällä on paljon muitakin traditioita. — Ja minä ymmärrän, edustaja Biaudet, että teitä naurattaa. Teillähän on tässä tilaisuus siihen, että te mahdollisesti siirrytte, ja ymmärrän, että niinhän toimitaan silloin, kun halutaan toisia väheksyä, eli kun he puhuvat, niin nauretaan heille. Minä ymmärrän sen todella hyvin. [Eva Biaudet: Jos sanoo vitsin, niin silloin pitää saada nauraa!]

Kun ajattelen tätä traditiota, niin eivätkös nämä valiokunnan puheenjohtajuudet, istumajärjestykset tuolla valiokunnissa, puhemiehen valinnat ja muut perustu paljon käytäntöihin? Ovatko nekin nyt sitten historiaa, että jatkossa niistä voidaan päättää sitten ihan mitä vain? Turha sitten jatkossa puhua mistään parlamentarismien pelisäännöistä. Viime kaudellaan me vaihdoin puhemiestä juuri siitä syystä, kun haluttiin vedota vanhoihin parlamentaarisiiin käytäntöihin, mutta nyt niitä ei näytä sitten kenenkään arvopohjassa enää olevan.

Minä vetoan täällä nyt edustajiin, että te äänestätte tämän perussuomalaisten esityksen mukaan. Te voitte tehdä uuden esityksen silloin, kun meillä on yksimielisyys siitä, ketkä vaihtavat paikkaa, jos näin halutaan, mutta alkää pistäkö siihen puoluetta, joka ei halua siirtyä. — Kiitos.

14.32 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Haluan ensiksi todeta, että tuen puhemiesneuvoston esitystä.

Mitä tulee tähän taustaan siitä, minkä vuoksi nyt eduskunnan istumajärjestys on tullut arvioitavaksi, niin tausta liittyy edellisellä vaalikaudella RKP:n esittämään ihan perusteltuun toiveeseen siitä, että heidän paikkansa arvioitaisiin uudelleen, koska se on perustunut historiallisiin, teknisiin syihin, jotka ovat liittyneet siihen, että käännöspalvelut ovat olleet lähellä.

Edellisellä kaudella puhemies Risikko pyysi, että eduskuntaryhmät arvioisivat, onko eduskunnan istumajärjestys ajan tasalla ja tätä päivää. Viime kaudella ryhmät totesivat, että kesken vaalikauden ei ole syytä lähteä arvioimaan istumajärjestystä vaan tämä pohdinta jää tälle vaalikaudelle, nyt aloittaneelle eduskunnalle. Kun tätä pohdintaa käytiin, kävi ilmi, että tällä kertaa on vaikea löytää yhteisymmärrystä, ja toisin kuin täällä esitetään, niin edes nykyisestä, tai vanhasta, istumajärjestyksestä ei olisi pystytty tässä salissa yksimielisesti päättämään. Sen vuoksi oli selvää, että tavalla tai toisella istumajärjestys tulee ja täytyy ratkaista.

Arvoisa puhemies! Sitten käytiin läpi eri vaihtoehtoja. Toisin kuin tässä on annettu ymmärtää, ei mikään ryhmä, ei suurin ryhmä ole tuonut pohjaksi mitään mallia tai vaihtoehtoa.

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

toa, vaan eri vaihtoehtoja kartoitettiin ryhmien kartoituksessa, jonka edellisen vaalikauden puhemies oli pyytänyt ryhmiä tekemään — itse asiahan on puhemiesneuvoston toimivallassa. On kieltämättä ongelmallista, jos istumajärjestystä lähdetään tekemään niin, että ryhmät ryhtyvät määrittelemään toistensa sijainteja. Sitten selvitettiin, löytyykö malli, johon voitaisiin pohjata nyt tämä uusi istumajärjestys. Kävi ilmi, että on olemassa malli, jonka tässä salissa istuvat kaikki puolueet ovat hyväksyneet Euroopan parlamentissa ja Pohjoismaiden neuvostossa. On olemassa malli, nyt puhemiesneuvoston esittämä järjestys, jonka ovat kaikki puolueet hyväksyneet Euroopan parlamentissa ja Pohjoismaiden neuvostossa. Se on se pohja, johon nyt tämä puhemiesneuvoston esitys pohjautuu, ja on selvää, että jos ja kun otetaan malli, jonka kaikki puolueet ovat näissä muissa toimielimissä kansainvälisillä kentillä hyväksyneet, niin silloin se tarkoittaa sitä, että tämä malli ei pohjaudu siihen, toisin kuin täällä on väitetty, että muut puolueet ryhtyisivät ikään kuin osoittamaan paikkoja toisille puolueille. Sen vuoksi ryhmät tänään laajasti totesivat, että mikäli puhemiesneuvosto esittää, että eduskunnan uusi istumajärjestys pohjautuu Euroopan parlamentin ja Pohjoismaiden neuvoston istumajärjestykseen, niin eduskuntaryhmät toteavat, että mahdolliset uudet istumajärjestyksen aiheuttamat muutokset eivät määritä minkään puolueen paikkaa poliittisella kentällä vaan se perustuu siihen malliin, jonka puolueet ovat aiemmin hyväksyneet. Haluan myös todeta sen, että juuri nimenomaan tähän kirjaukseen pohjautuen ei ketään — ei mikään puolue, ei ketään puoluetta — ole nimitelty äärioikeistolaiseksi tai vastaavaksi, mutta on selvää, että jonkun puolueen pitää istua salissa aivan vasemmallalla ja jonkun puolueen pitää istua salissa aivan oikealla.

Arvoisa puhemies! Tähän prosessiin:

Tässä on ensinnäkin esitetty, perustuen joidenkin puolueiden vaalitulokseen, että nyt tätä muutosta ei olisi saanut tehdä, ja on esitetty, että tämä istumajärjestys pitäisi määrittellä sen mukaan, mikä on suurin ryhmä, niin, että se saa valita ensin, ja sitten siinä järjestyksessä eteenpäin. Toisaalta on sitten esitetty, että istumajärjestys ei saisi perustua poliittisiin suhdanteisiin. Arvoisa puhemies, nyt se esitys, jonka puhemiesneuvosto on tehnyt, ei perustu poliittisiin suhdanteisiin vaan siihen malliin, jonka kaikki tässä salissa ovat hyväksyneet esimerkiksi Pohjoismaiden neuvostossa. Sellainen malli, jossa kukin puolue saisi vaalituloksen perusteella määrittää ensiksi oman paikkansa, olisi käytännössä ensinnäkin teknisesti mahdoton ja toisekseen se jos mikä nimenomaan perustuisi poliittisiin suhdanteisiin, mitä halutaan täällä välttää.

Arvoisa puhemies! Toinen argumentti, joka tässä on esitetty, on se, että tämä istumajärjestys pitäisi päättää vasta sen jälkeen, kun eduskunnalle on valittu pysyvä puhemiehistö. No, on selvää, että pysyvä puhemiehistö tässä meidän mallissamme valitaan vasta sen jälkeen, kun hallitus on muodostettu. Onko joku sitä mieltä, että eduskunnan istumajärjestyksen pitäisi odottaa hallituspuolueiden mielipidettä tai hallituksen muodostamista? Pidän äärimmäisen arvokkaana ja tärkeänä, että eduskunta pystyy tämän päätöksen tekemään, oli se sitten yksimielinen tai äänestämällä tapahtunut, nimenomaan ennen kuin maassa on hallitus, jotta se nimenomaan noudattaa eduskunnan omia käytäntöjä, ja sen vuoksi on järkevää, että tämä paikka tehdään. Sen vuoksi, arvoisa puhemies, toivon, että tämä asia ratkaistaan, koska tällä salilla on tällä vaalikaudella varmasti paljon, paljon isompiakin asioita ratkaistavana.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä lopuksi todeta, että pitäisin kuitenkin hyvänä, että siitä käytännöstä pidettäisiin kiinni, että puhemiestä ei tässä salissa — ei varsinkaan silloin, kun

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

hän ei ole läsnä, tai ei muulloinkaan — kun hän ei pysty osallistumaan keskusteluun, esitetyllä tavalla kritisoidaisi.

Arvoisa puhemies! Ratkaistaan tämä asia. Tämä perustuu Euroopan parlamentin ja Pohjoismaiden neuvoston istumajärjestykseen, jonka kaikki tässä salissa olevat puolueet ovat hyväksyneet. Jos paikka perussuomalaisille kokoomuksen oikealla puolella käy Euroopan parlamentissa ja Pohjoismaiden neuvostossa, niin miksi se ei käy täällä Suomen eduskunnassa? [Välihuutoja]

14.39 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän edustaja Lindtmania siitä, että hän hyvin seikkaperäisesti avasi tämän asian taustoja ja sen historiaa. Se on aina tärkeää, että kun me muodostamme kuvaa asiasta, meillä on kokonais käsitys siitä, mitä on tapahtunut ja missä mennään. Kiitos edustaja Lindtmanille siitä.

Itsekin tietenkin olisin toivonut, että täällä eduskunnassa ensimmäinen keskustelu käy täisiin jostain muusta kuin istumajärjestyksestä. Varmasti kansalaiset odottavat, että me vastaamme kysymyksiin vaikkapa vanhustenhoivan tilasta tai eläkkeensaajien toimeentulosta, näistä tärkeistä kysymyksistä. [Välihuutoja] Mutta koska nyt meille selvisi, että emme ole täällä yksimieliseen ratkaisuun pääsemässä missään tapauksessa, ja koska joltain pohjalta tämä ratkaisu on tehtävä, niin mielestäni oli hyvä, että edustaja Lindtmanin puheenvuorossa näkyi tämä puhemiehistön esityksen tausta ja perusta.

Puhemies, minusta oli tärkeä tämä looginen perustelu, että Euroopan parlamentissa ja Pohjoismaiden neuvostossa perussuomalaisille käy hyvin se, että he istuvat kokoomuksesta oikealla. Jos tämä käy kansainvälisillä kentillä ja siellä tätä ei pidetä syrjintänä tai minäkäänlaisena kiusaamisena, niin on vähän epäselvää, miksi täällä Suomen parlamentissa, kun joltain perustaltahan tämä ristiriita on ratkaistava ja toimitaan kansainvälisin perustein, se ei sitten kelpaa.

Toivoisin, puhemies, että kun täällä puheenjohtaja Halla-aho ei ole paikalla, niin joku perussuomalaisista puheenvuoron käyttäjistä voisi nyt selventää sitä kantaa, miksi paikka Euroopan parlamentissa ja Pohjoismaiden neuvostossa, kansainvälisillä kentillä, sopii perussuomalaisille, mutta täällä Suomessa se ei kelpaa. Jotenkin minusta, puhemies, tuntuisi — en tiedä, miten sen kauniisti sanoisi — että tässä asiassa on hivenen ylidramatisointia, ja mielestäni tietynlaiset syytökset koko muuta eduskuntaa kohtaan, joka yrittää toimia demokraattisesti yhteistä ratkaisua hakien, ovat ehkä saaneet sävyjä, joita niiden ei olisi pitänyt saada. Siksi toivoisin, että saisin vastauksen kysymykseen, miksi ratkaisu toisaalla kelpaa mutta täällä Suomessa ei.

14.41 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos, että avasitte debattipuheenvuoron, ja tähän voisi jatkua debatilla tästä eteenpäin, jos sopii.

Edustaja Viitanen, niin kuin me sanoimme, kysymys ei ole siitä, etteikö täällä oikealla puolella voisi istua — tämä on ihan hyvä paikka — vaan kysymys on hyvin yksinkertainen, ja se on kunnioituksen puute. Jos tässä talossa ei haluta kunnioittaa toisia edustajia täysivaltaisesti, kuten nyt on toimittu, tokihan se aiheuttaa tällaisen reaktion. Ne puheet siitä, etteikö täällä olisi viitattu termeihin kuten äärioikeisto, eivät pidä paikkaansa. Tähän on viitattu. Myös edustaja Lindtmanin puheenvuorossa on annettu vihjaus siihen suuntaan, ja täällä eduskunnassa ja käytävillä on puhuttu ja jopa naureskeltu, että äärioikeistoonhan te kuulutte. Olen kuullut itse, kun edustajat, jotkut teistä, ovat näitä termejä käyttäneet — enkä niitä nimiä mainitse. Joten jos näin suuri kunnioituksen vaje tässä talossa on, ymmär-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

rätte varmasti, että tämä ei meille kelpaa. Sen tähden, ihan kaikella rakkaudella, kun kahdeksan vuotta monen kanssa työtä täällä olen tehnyt: muuttakaa tätä käytöstapaa ja lähestymistapaa toisenlaiseksi, jotta tästä neljästä vuodesta ei tulisi kauhean vaikeaa meille kaikille.

14.43 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten kertosin tuossa prosessin, ryhmät ovat aivan rauhallisesti tämän asian käsitelleet ja sillä tavalla, että kaikkia ryhmiä on tässä prosessin aikana kunnioitettu. Uskon myös, että puhemiesneuvoston käsittely, jossa tämä esitys on tehty, on ollut prosessi, jossa aivan normaalien demokraattisten pelisääntöjen mukaan kaikkia erilaisia näkemyksiä on kunnioitettu. Mutta se on selvää, että nyt oltiin tilanteessa, jossa tässä eduskunnassa, kun tämä prosessi oli laitettu liikkeelle, ei löytynyt yhteistä, nimenomaan yksimielistä kantaa, ja sen takia tavalla tai toisella pitää tämä ratkaista.

Arvoisa puhemies! En minä ole käyttänyt eivätkä muutkaan täällä ole käyttäneet julkisia puheenvuoroja, joissa tätä olisi perusteltu niin, että tämä liittyy siihen, että perussuomalaisia olisi sanottu tai leimattu äärioikeistolaiseksi puolueeksi. Kyse on siitä, että jonkun pitää olla vasemmalla ja jonkun pitää olla oikealla, ja nyt löydettiin Euroopan parlamentin pohja.

Arvoisa puhemies! Totean vielä edustaja Juvoselle, [Puhemies koputtaa] että myös teknisestä tasapuolisuudesta, salinäkyvyydestä, ryhmät yksimielisesti tekivät kirjauksen, ja me toivomme, että puhemiesneuvosto ottaa huomioon sen, että riippumatta siitä, missä kukin puolue istuu, mahdollisuudet tasapuoliseen [Puhemies koputtaa] medianäkyvyyteen ovat samat. Tästä on ryhmillä yhteinen, yksimielinen kirjaus ja ymmärrys.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistaan.

14.44 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa rouva puhemies! Jokaisen istuntokauden alussa pitää päättää, missä eri puolueet ja kulloisetkin edustajat istuvat. Tämä ei ole asia, joka päätetään vain tällä kertaa, vaan näin on päätetty joka kerta, kun itse olen aloittanut istuntokauden, ja niin on päätetty joka kerta ennen sitäkin. Ei myöskään ole niin, että tämä pohdinta istumajärjestyksestä, siitä, missä eri puolueet ovat, olisi syntynyt vaalien jälkeen tai, niin kuin on väitetty, vaalituloksen vuoksi. Jo lähes vuosi sitten, kuten edustaja Lindtman omassa puheenvuorossaan huolellisesti kuvasi, tuotiin ilmi se, että ruotsalainen kansanpuolue, joka on istunut oikealla laidalla, ollut siellä historiallisista syistä tulkkaukspalveluiden vuoksi, halusi keskemmälle, ja silloin todettiin, että nyt kun kausi alkaa, niin paikat katsotaan uudestaan. Eli tässä ovat historialliset syyt eli se, että historiallisesti aina paikat on päätetty kauden alussa, ja tekniset syyt.

Arvoisa rouva puhemies! Millä perusteilla paikat jaetaan? Kuten täällä on käynyt ilmi, Euroopan parlamentissa ja Pohjoismaiden neuvostossa perussuomalaiset kuuluvat ryhmisiin, jotka istuvat oikeassa laidassa salia. Omatoimisesti, omaaloitteisesti ja innolla perussuomalaiset ovat hakeutuneet oikeaan laitaan salia, jopa niin innokkaasti, että julkisuudessa puolueen puheenjohtaja Jussi Halla-aho on perustellut sitä, että hän ei tullut eduskuntaan kauden alusta vaan vasta europarlamenttikauden päätyttyä, sillä, että hän haluaa olla mukana muodostamassa uutta ryhmää Euroopan parlamenttiin oikeaan laitaan. Kysymys kuuluukin nyt, kun on kuunnellut teidän puheitanne: onko teillä eri puheet maan rajojen ulkopuolella ja maan rajojen sisäpuolella, kun maan rajojen ulkopuolella te olette oma-aloit-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

teisesti, omatoimisesti ja innolla hakeutuneet nimenomaan niille paikoille, jotka nyt katsotaan tällä kansainvälisellä tavalla paikoiksi myös tässä salissa? [Jukka Gustafsson: Terävä havainto!]

Arvoisa rouva puhemies! Olen samaa mieltä perussuomalaisten puhujien kanssa siitä, että tämä ei anna arvokasta ja kunnioitusta herättävää kuvaa eduskunnasta. Keskusteluissa olisi todella syytä kiinnittää huomiota niihin tavallisia suomalaisia koskettaviin kysymyksiin, jotka puhututtivat ihmisiä vaalien alla: vanhustenpalveluihin, perusturvan riittävyys, työllisyyteen, turvallisuuteen. Kukaan ei nostanut tätä teemaa esille — paitsi perussuomalaiset itse.

Nyt on keksitty perusteeksi se, että tv-näkyvyys olisi heikompaa, ja se olisi syy tähän jakoon, johon te itse olette omatoimisesti ja oma-aloitteisesti muualla, kansainvälisesti, hakeutuneet. Kun katson puhemiehen korokkeelta äärimmäiselle vasemmalle, näen tv-kameran, ja kun katson äärimmäiselle oikeaan, näen myös tv-kameran. Täällä salissa on salitasossa kameroita, joilla pystytään jokaista paikkaa kuvaamaan yhtä hyvin. Ja olen tyytyväinen siitä, että puhemiesneuvosto kiinnitti huomiota siihen, että kaikkien puolueiden pitäisi näkyä mediassa tällä kaudella tasavertaisesti. Voin sanoa viime kaudesta, että olisimme toivoneet, että tällainen olisi ollut jo silloin puhemiesneuvoston ohje ja neuvo median suuntaan.

Arvoisa rouva puhemies! Kun puhutaan siitä, että täällä olisi ivattu tai nöyryytetty jotain, niin itse asiassa meidän on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, minkälaista kieltä me käytämme. Perussuomalaisten ryhmäpuheenjohtaja, edustaja Tavio totesi, että keskusta on mahdollisesti muodostamassa hallituksen kommunistien kanssa. Katsoin vaalitulosta: suurin Suomessa toimiva kommunistinen puolue sai 0,1 prosentin kannatuksen, kaksi pienempää ei senkään vertaa. Voidaanko tulkita siis niin, että kunnioituksen ja arvokkuuden hengessä ryhmänjohtaja Tavio tarkoittaa, että sosiaalidemokraattinen puolue, Vihreä liitto, Vasemmistoliitto ja Ruotsalainen kansanpuolue ovat kaikki kommunistisia puolueita? Se siitä arvokkuudesta.

Arvoisa rouva puhemies! Olisin toivonut ja me olisimme toivoneet, että olisimme löytäneet yksimielisen näkemyksen, mutta politiikassa kukaan ei voi myöskään yksin sanella. Valitettavasti yhteisymmärrystä ei löytynyt, ja silloin, kuten me kaikki tiedämme, jos yhteisymmärrystä ei löydy, se demokratiassa suoritetaan sitten äänestämällä, niin kuin tänäänkin on ilmeisesti tapahtumassa.

On hyvä, että saamme nyt tänään lopulta tämän asian hoidettua alta pois. Voimme sen jälkeen keskittyä niihin asioihin, joiden vuoksi ihmiset ovat tänne meidät äänestäneet, emme niinkään siihen, että väkisin yritetään olla eri mieltä kaikkien muiden kanssa, vaan siihen, että yritetään löytää yhteisymmärrys niistä asioista, joilla hoidamme isämaatamme kohti entistä kirkaampaa tulevaisuutta.

14.50 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on useampaan kertaan viitattu siihen, että on jollain tavalla noloa, että eduskunta aloittaa istuntokautensa ja avataan uudet valtiopäivät keskustelulla istumajärjestyksestä. Itse asiassa tämä ei ole ollenkaan noloa. Itse asiassa tämä istumajärjestyskeskustelu on upea tapa aloittaa eduskuntatyö. Miksi? Siksi, että tässä keskustelussa me avaamme puolueiden arvopohjaa. Tämä ei ole sattuma, miten parlamenteissa maailmalla ja myöskin Suomessa istutaan. Myöskään se ei ole sattuma, miten me istumme kunnanvaltuustoissa ja niin edelleen. Meillä on erityyppiset arvot pohjalla, jotka määrittävät tätä istumajärjestystä mukaan lukien eduskunnan valiokuntatyö.

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

Perussuomalaisten puheenjohtaja Halla-aho on todennut, että tämä keskustelu on kyykyttämistä, tässä käytetään mielivaltaa. Olemme kuulleet tässä keskustelussa termejä kuten ”koulukiusaaminen”, että on kysymys ”kiusaamisesta”. Tämä on kuulemma ”arvoton näytelmä”, täällä on käynnissä ”tuolileikki”. Edustaja Niikko siteerasi suomalaisia sananlaskuja, ja ainakin yhden sattuvan sanonnan hän sanoi: ”Sitä saa, mitä tilaa.” Se oli nasevasti tähän kohtaa sanottu.

Minä kysyn perussuomalaisilta: miksi te häpeilette ja peittelette arvomaailmaanne? Olkaa ihan reilusti ja rehellisesti sitä, mitä te olette, me annamme sille oman arvomme, ja minä siteeraan tässä vanhaa suomalaista sanontaa: ”Tunnista oma tilasi, anna arvo toisillekin.” Tästä me teemme lähtökohdan.

Ranskan vallankumouksesta alkaen on tältä arvopohjalta sijoitettu istumajärjestys kansankokouksissa. Siinä on aikoinaan syntynyt oikeisto—vasemmisto-jako monarkisteihin ja radikaalimpiin liberaaleihin, jotka olivat rajusti vapauden, veljeyden ja tasa-arvon kannalla. Tältä pohjalta se oikeisto—vasemmisto-jako on syntynyt, ja sillä pohjalla me käymme jatkuvasti keskustelua oikeistopuolueiden ja vasemmistopuolueiden välillä. Miksi tätä täytyy häivyttää pois, kun se on aito osa meidän poliittista kulttuuriamme? Tunnistetaan se oma tilanteemme ja annetaan toinen toisillemme tältä pohjalta arvo. Tämä on se peruslähdekohta.

Katsotaanpa kansainvälistä kenttää nyt hetki, jos ei voi puhua suomalaisesta kentästä, vaikka sitaateista kyllä näette myöskin tämän suomalaisen häivähdyksen. Millä tavalla eurooppalaisessa poliittisessa kentässä uusioikeisto — mennään nyt tällä termillä, ja usein puhutaan myöskin äärioikealla olevista puolueista — määrittää omaa arvopohjaansa? He puhuvat ”Afrikan sarvesta tulevasta ihmisaastasta”. He puhuvat näillä termeillä. Monikulttuurisuutta vierastetaan. Heillä ”kansakunnan etninen homogeenisuus” on termi, jota käytetään. Vierastetaan vähemmistöjä. Kansallismielisyys on vääristynyt vierasvihaksi. Nämä ovat uusioikeiston arvopohjaa maailmalla, ja kun puhutaan talouspolitiikasta, kun siihenkin on viitattu usein, siellä on korporatismi taustalla. Tämä on arvopohjan ja keskustelun määrittely, mikä näkyy eurooppalaisessa keskustelussa.

En voi mihinkään muuhun vedota kuin Suomen eduskuntaan: tunnistakaa oma tilanne, ja annetaan arvo meille kaikille.

14.54 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Arvoiset Suomen kansan edustajat! Olin tässä samassa salissa keväällä 1979 ja äänestin muiden mukana sen puolesta, että Veikko Vennamon Suomen Maaseudun Puolue sijoitetaan salin oikeaan laitaan. Tuossa äänestyspäätöksessä oli vahva astian maku. Tämä johtuu siitä, että Suomen Maaseudun Puolue oli ennen kaikkea sosiaalipopulistinen puolue. Sen oikeistolaisuudeksi, etten sanoisi äärioikeistolaisuudeksi, riitti 1970-luvun suomettuneessa Suomessa se, että puolue oli niin sanotusti Kekkös-vastainen puolue. Lisäksi puolueen edustajat eivät puhuneet Neuvostoliitosta, tuosta kauhistuttavasta diktatuurista ja kansojen vankilasta, yhtä kauniisti kuin me muiden puolueiden edustajat.

Nyt käsittelyssä olevassa puhemiesneuvoston esityksessä ei ole mielestäni samalla tavalla astian maku. Perussuomalainen puolue tänään ei ole sama kuin Veikko Vennamon Suomen Maaseudun Puolue. On luontevaa, että perussuomalaisten sijainti Suomen eduskunnassa on saman tapainen kuin puolueen ja vastaavien puolueiden sijainti Pohjoismaiden neuvostossa ja Euroopan unionin parlamentissa. Tähän liittyen pitää sanoa, että mie-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

lestäni edustaja Lindtman esitti perustelut tälle nyt esillä olevalle ratkaisulle huomattavasti paremmin kuin edustaja Kimmo Kiljunen.

Mitä tulee sitten kunnioitukseen ja yhteistyöhön, viime istunnossa puhemies poisti asian päiväjärjestyksestä juuri sen vuoksi, että puhemiesneuvoston piirissä oli päätetty, että asiassa yritetään vielä löytää yhteisymmärrys kaikkien puolueiden kesken. Tätä varten pidettiin tänään ryhmäpuheenjohtajien neuvonpito, ja vaikka tuossa neuvonpidossa oli vakava ja hyvä yritys yksituumaisuuden saavuttamiseksi, sitä ei onnistuttu valitettavasti löytämään. Kuitenkin tuossa palaverissa todettiin, että tällä muutoksella, mikä nyt on käsillä, ei pyritä määrittämään minkään puolueen sijaintia poliittisella kartalla tuon puolueen oman tulkinnan vastaisesti.

14.57 Mari Rantanen ps: Arvoisa rouva puhemies ja hyvät edustajakollegat! Näin aika vastavalittuna kansanedustajana haluan kyllä hämmästellä hiukan tätä tapaa, jolla nyt tätä päätöstä on tehty, verraten tätä juurikin niihin valtiopäiväavajaisten puheisiin, joissa puhuttiin yhteistyöstä, puhuttiin kompromisseista, puhuttiin hyvästä työpaikasta. Tämä on sellainen asia, että en olisi toivonut näkeväni tätä tilannetta tässä salissa nyt näin nopeasti.

Tässä on edustaja Lindtman esittänyt — toisten mielestä hyviäkin — perusteluja siihen, miksi meidät perussuomalaiset siirretään nyt vastoin tahtoaamme tuonne oikeaan laitaan, mutta hämmästelen, miksi. Jos tämä lähti RKP:n halusta siirtyä oikeasta laidasta pois, niin miksi vain he eivät siirtäneet paikkaansa täällä? Miksi siirretään sitten perussuomalaiset samassa yhteydessä, yllättäen ja pyytämättä? Samalla voisi ajatella sitä — tämä instituutio on arvokas, ja näitä perinteitä, joita tässä talossa on, pidän suurella arvossa — tarkoittaako tämä nyt sitä, että voidaan yhtä kaikki siirrellä lehtereitä toisin perin, siirrellä myös valio-kunnissa istumapaikkoja?

Edustaja Kiljuselle haluaisin huomauttaa, että kannattaa tutustua perussuomalaisiin, jos teillä on noinkin väärä käsitys meistä ja meidän arvoistamme. [Kimmo Kiljusen välihuuto]

Arvoisa rouva puheenjohtaja! Tämä on arvoton näytelmä.

14.59 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Puhun täältä salin oikealta puolelta, koska koen olevani siellä aivan kotonani eikä se itseäni leimaa millään väärällä tavalla. Kuitenkin täytyy todeta se, että vaikka tässä salissa on nyt käytetty monia aika provokatiivisia puheenvuoroja, joiden sisältöön pääsääntöisesti en usko, niin tämä olkoon sellainen instituutioihin ja traditioihin uskon konservatiivin puheenvuoro.

Meillä on olemassa määrättyjä instituutioita, määrättyjä traditioita, joiden tehtävä nimellisesti on suojata meitä, itse kutakin, mielivallalta, jotta olisi olemassa jonkinlaisia selviä pelisääntöjä, minkä mukaan edetään. Yksi tällainen instituutio on eduskunta, ja eduskunnalla on myöskin ylimpänä lakia säätävänä toimielimenä tietysti keskeinen rooli huolehtia omasta arvokkuudestaan ja arvovallastaan.

Meillä on täällä tiettyjä traditioita, jotka liittyvät istumajärjestykseen, ja katson, että tämä istumajärjestys on sellainen asia, jolla sen enempää ei pitäisi tehdä poliittista profiloitumista kuin myöskään leimata poliittisia kilpakumppaneita. Tässä puhemiesneuvoston esityksessä ja sen taustalla olleessa prosessissa on merkkejä molemmista. Siinä on merkkejä yhden eduskuntaryhmän halusta profiloitua itseään uudella tavalla, enemmän keskelle tässä salissa. Siinä on toisaalta sellaisia merkkejä, jotka kaikuivat esimerkiksi edustaja Kiljusen puheenvuorossa haluna leimata toista eduskuntaryhmää sellaisella tavalla, jota tämä eduskuntaryhmä ei omaksi luontevaksi poliittiseksi paikakseen miellä.

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

Nyt ilmeisestikin on niin, että tästä istumajärjestyksestä, joka täällä on ollut traditionaalinen, on kuitenkin päässyt muodostumaan erimielisyyttä. Ei olla oltu samaa mieltä siitä, missä kuuluisi istua, ja voi olla, että oltaisiin joka tapauksessa jouduttu tällaiseen tilanteeseen, jossa eduskunta ei pysty yksimielisesti päättämään siitä, millä paikoilla mitkään poliittiset ryhmät sijaitsevat tässä salissa. Kuitenkin katson, että mikäli tämä sali, tämä joukko, ei pääse yhteisymmärrykseen, yksimielisyyteen siitä, missä järjestyksessä istutaan, niin silloin nähdäkseni tulisi noudattaa traditionaalista järjestystä.

Olen toiminut kaikilla niillä areenoilla, joilla minulla yksittäisenä kansanedustajana ja ryhmäni jäsenenä on ollut mahdollista toimia, sen puolesta, että täällä oltaisiin joko päädytty yksimieliseen ratkaisuun tai jos ei yksimieliseen ratkaisuun, niin sitten oltaisiin kunioitettu traditiota. Nyt kuitenkin näyttää siltä, että eduskunnan enemmistö äänestää sellaisen istumajärjestyksen, joka ei vastaa eduskunnan traditiota ja on vastoin nimenomaisesti yhden tietyn poliittisen ryhmän toivetta omasta istumapaikastaan, sen säilyttämisestä. Se on mielestäni aika lailla ikävä ennakkotapaus, ja vähän pelkään, että jos tämä eduskunta, niin kuin nyt näyttää, avaa tämän pelin, niin samanlainen näytelmä tultaneen näkemään neljän vuoden päästä ja kahdeksan vuoden päästä ja näin edelleen, ja tällaisia pandoran lip-paita ei mielestäni tulisi avata. Nyt se pandoran lipas kaiketi sitten ollaan avattu, ja tällaisia äänestyksiä tullaan vastaisuudessakin näkemään, ja voi olla, että moni, joka nyt kannatti tätä istumajärjestyksen muutosta, harmittelee tätä asiaa sitten, kun tästä seuraavan kerran äänestetään, kun tästä nyt sitten tällainen äänestysellinen tapa näyttää tulevan. Tämä on kovin valitettavaa.

Kuitenkin yhtenä kurioositeettina, joka ei mielestäni hirveästikään liity tähän itse substanssiin, haluan todeta sen, että kun täällä on useammissakin puheenvuoroissa vedottu siihen, että nyt tänne ollaan tuomassa sellainen istumajärjestys, jollainen on Euroopan parlamentissa ja Pohjoismaiden neuvostossa, niin tuotapa soppii eppäillä, koska eipä tämä esitetty järjestys nyt varsinaisesti Pohjoismaiden neuvostoa tai Euroopan parlamenttiakaan vastaa. Nimittäin näissä monikansallisissa parlamentaarisisissa organisaatioissa on myöskin tietyt pelisäännöt sille, millaiset ryhmät ylipäätään voivat muodostaa määritelmällisesti ryhmän. Siihen edellytetään tiettyä määrää edustajia, siihen edellytetään tiettyä määrää puolueita ja kansallisuuksia ja näin edelleen, jotta voisi muodostaa näissä monikansallisissa parlamentaarisisissa organisaatioissa puolue ryhmän, ja jolleivät nämä ehdot täyty, niin sitten nämä, jotka eivät ole onnistuneet ryhmää muodostamaan, sijoitetaan itse asiassa kaikista oikeimmaisimpaan laitaan sekä Pohjoismaiden neuvostossa että Euroopan parlamentissa. Jos tämä järjestely sellaisenaan haluttaisiin tuoda Suomeen, niin sehän itse asiassa taitaisi tarkoittaa sitä, että Liike Nyt, joka ei ole puolue laisinkaan, määriteltäisiin tällaiseksi ryhmättömäksi ryhmäksi, joka sitten istuisi täällä oikeassa laidassa. Eli ei tämä vertailukohtakaan kyllä nyt paikkansa pidä, ja minusta on aika valitettavaa, että me olemme tällaisessa tilanteessa.

Tämän puheenvuoron halusin pitää historiankirjoja varten, jotta tulisi tiedetyksi se, että itse en tällaiseen ratkaisuun kovin myöntämielisesti suhtautunut.

15.04 Thomas Blomqvist r: Värderade fru talman, arvoisa rouva puhemies! Tässä oikeastaan jo edustaja Lindtman kuvasi erittäin hyvin tämän prosessin, mikä on tapahtunut ja mikä nyt tämän puhemiesneuvoston esityksen taustalla on. Haluan tässä ihan alkuun sanoa, että kannatan siis puhemiesneuvoston esitystä.

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

Muutamalla sanalla kuitenkin haluan vähän kertoa, miksi RKP, ruotsalainen eduskuntaryhmä, syksyllä 2018 otti esille tämän asian, siis sen, että meidän paikkamme on jossain keskellä salia, ja se on ollut meidän pyyntömme ja toivomuksemme koko ajan.

Tämä meidän paikkamme edellisessä eduskunnassa ja 87 vuoden ajan on perustunut siihen, että RKP:n edustajien, ruotsalaisen eduskuntaryhmän, tulee istua täysistuntosalin laidalla, koska siellä on helpointa järjestää tulkkaukspalvelut. NykYTEKNIKAN ansiosta tämä ei ole välttämätöntä eikä sellaista tarvetta ole ollut nyt moneen vuoteen. Meidän mielestämme on tärkeää, että jos ja kun kerran istumajärjestys tässä salissa heijastaa puoluekarttaa, niin meidän paikkamme ei ole niin sanottu eri asia, vaan ihan samoilla perusteilla on meidän paikkamme löydettävä kuin muidenkin puolueiden ja ryhmien.

Bakom vår anhöllan om att få byta plats ligger helt enkelt det att det behov som har fört oss ut på högra flanken inte längre finns. Närheten till tolkarna — den fysiska närheten — är inte längre nödvändig, och då tycker vi att vår plats i salen ska bestämmas från samma grunder som alla andra gruppers placering.

Meidän mielestämme on aika luontevaa, että otetaan mallia tai ankkuroidaan tämä istumajärjestys sekä Pohjoismaiden neuvostoon että Euroopan parlamenttiin, missä me kuulumme Pohjoismaiden neuvostossa keskiryhmään, Mittengruppeniin, ja Euroopan parlamentissa ALDEen, joista molemmat ryhmät istuvat keskellä salia. Tämä on meidän mielestämme luonteva ratkaisu.

Me halusimme ottaa tämän asian esille hyvissä ajoin, koska arvasimme, että tämä voi olla vaikea asia, mutta täytyy kyllä ihan rehellisesti myöntää, että en olisi uskonut, että asia voisi olla näin vaikea. Minä olen istunut siellä laidalla 12 vuotta, ja meidän ryhmämme siis 87 vuotta. Eivät ne ole huonoja paikkoja, mutta se on väärä paikka meidän ryhmällemme, kun kerran tämä istumajärjestys perustuu siihen, mihin sijoittuu puoluekartalla.

Haluan vielä lopuksi painottaa sitä, että en koe edustaja Tavion ehdotusta kiusaamiseksi enkä hyökkäykseksi. Voin jopa ymmärtää sitä, mutta en kannata sitä. Minusta kaikilla kansanedustajilla on yhtä arvokas valtakirja kansalta ja kaikki paikat tässä salissa ovat yhtä arvokkaita. Vielä kerran: kannatan puhemiesneuvoston esitystä.

15.09 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Taloustutkimuksen mukaan istumapaikkamme — eli perussuomalaisen istumapaikka — eduskunnassa on SDP:n ja keskustan välissä. Tutkimuksessa todetaan yksiselitteisesti, että Perussuomalaiset on keskusta-vasemistolainen kansallishenkinen työväenpuolue. Edustaja Kiljunen, olemme myöskin ihan tosissamme vastanneet niihin Hesarin arvokarttakyselyihin, ja niissä me olemme aina keskellä. Sen voi hyvin tarkistaa sieltä. Olemme konservatiivinen puolue, mutta talousakselilla olemme siinä keskellä.

Meillä oli jo istumajärjestys tässä salissa, noin sadan vuoden traditio, meillä oli jo istumajärjestys täällä salissa. Ymmärrän kyllä, edustaja Blomqvist, että RKP ei ole tässä takana vaan muut puolueet ajattelivat, että nyt pä saamme tilaisuuden kyykyttää perussuomalaisia: Siirretään se ainoa ryhmä, joka ei halua siirtyä mihinkään, aivan toiselle puolelle. Kun he ovat suurin piirtein tässä kohtaa olleet, niin siirretään heidät sinne aivan oikealle ja sitten otetaan ja keskustellaan ruotsalaisen kansanpuolueen kanssa. Minä ymmärrän myös teitä, että te haluatte tästä asiasta keskustella. Kysymys ei ole siitä, vaan tässä on kysymys siitä, että nyt olemme avanneet tuolileikin, ja se, joka tuolileikkiin ryhtyy, leikin kestä-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

köön. Edustaja Arhinmäkikin voi joskus löytää itsensä tuolta oikealta. [Jukka Gustafsson: Ei sentään! — Naurua]

Meidän on turha myös vedota Euroopan parlamenttiin. Edustaja Rydman vei kyllä jo kaiken pohjan Antti Lindtmanin puheelta, mutta emmehän me vielä tiedä, missä se suurin ja mahtavin kansallismielinen ryhmä siellä Euroopan parlamentissa edes istuu. Jos se istuikin jossain muussa kohtaa, niin olemmeko me niin riippuvaisia Euroopan parlamentista, että meidän pitäisi täällä vaikka kesken vaalikauden vaihtaa järjestystä, kun me vetoamme aina muihin parlamentteihin? Meillä on jo oma sadan vuoden traditio tässä salissa. Ei muuteta sitä, ei lähdetä tähän tuolileikkiin. Kunnioitetaan perinteitä, kunnioitetaan yhteistyötä. Kannatan lämpimästi Tavion esitystä.

Edustaja Mäenpää piti erittäin hyvän puheen täällä, minä ihan liikutuin. Sanat koti, uskonto ja isänmaa kuuluvat niin harvoin enää tästä pöntöstä. Haluan sanoa: jatka samalla malilla. [Paavo Arhinmäki: Edustaja Mäenpää myös kiitti Jumalaa vastaanottokeskuksen palosta!]

15.11 Sheikki Laakso ps: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin täytyy kiittää Rydmanin todella hyvästä puheesta. Siinä tulivat ne asiat niin kuin ne oikeasti ovat.

Näin uutena kansanedustajana en meinaa oikein ymmärtää toimintatapaa täällä — meinaan tätä huutelua, mikä tulee koko ajan täällä päälle, kun joku puhuu jotain. Minä en oikeasti meinaa ymmärtää, että me olemme sillä tasolla: meille maksetaan yli 6 000 euroa palkkaa kuukaudessa ynnä muuta, ja meidän tarvitsee olla sillä tasolla, että me huutelemme tuolta, kun toiset puhuvat. Jos ei pysty pitämään mölyjä mahassa, niin menee sitten vaikka kahvilaan välillä, koska ei tähän arvovaltaan oikein sovi minun mielestäni se, että huudellaan kaiken aikaa.

Uusille kansanedustajille — heitä on yli 80 kappaletta — sanoisin sellaisen homman, että teistä varmaan suurin osa on äänestetty tänne sen takia, että te haluatte muutosta tähän hommaan. Nyt minä kyllä olen sitä mieltä, että jos lähdetään sille linjalle, että täällä niin sanotusti konkaripojat ja -tytöt lähtevät määrittämään esimerkiksi yhden puolueen istumapaikkaa, niin ette kai te lähde siihen leikkiin mukaan ja ole konkareitten niin sanotusti toinen ääni, vaan te teette omavaltaiset päätökset siitä, oletteko te tässä yhden puolueen siirtämisen kannalla.

Mutta jos nyt sitten meidät vastoin tahtoaamme siirretään tuonne aivan oikeaan laitaan ja siitä syystä, niin kuin tässä nyt Kiljunenkin sanoi, että ollaan vähän sitä äärioikeistoa, niin toivon mukaan tuohon oikealle puolelle tuodaan yksi pulpetti demareiden omalle edustajalle Hussein al-Taeelle. — Kiitos.

Puhemies Paula Risikko: Jatketaan puhujalistalla, edustaja Niikko.

15.13 Mika Niikko ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä ensimmäinen varsinainen istuntopäivä nyt näyttää menevän näissä merkeissä, mutta käydään nyt tämä keskustelu tänään, kun tähän on lähdetty. Muutama kommentti tästä.

Edustaja Zyskowicz, hyvin kyllä puhuitte tästä astian makuisesta päätöksestä vuonna 1979, mutta kun mainitsitte sen, että kun siinä silloin kritisoiitiin Vennamon touhuja Kekkos-vastaisuudesta tai Neuvostoliitto-vastaisuudesta eikä huomattu silloin, 40 vuotta sitten, että siinä oltiin oikeilla linjoilla, niin mitä luulette, että 40 vuoden päästä mietitään siitä, voisiko tästä löytyä joku muu näkökulma, kuten se, jos näiden tilalle laittaisi vaikka mo-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

nikulttuurisuuden ja Euroopan unionin? Sellaista kriittistä puhetta ei suvaita kovinkaan helposti ja varsinkaan perussuomalaisten toimesta, ja itse tämmöisen yhtäläisyyden tästä löysin.

Mutta sitten edustaja Rydman piti hyvän puheen siitä, että täällä tulevaisuudessa varmasti äänestetään monesta muustakin niin sanotusti vähäarvoisemmasta asiasta ja tämä voi tuottaa eripuraa koko vaalikauden ajaksi eikä pelkästään eduskunnassa vaan koko maassa, valtuustoissa ja muualla, koska tässä oli selkeä viesti siitä, että kunnioitus puuttuu. Ja vaikka edustaja Lindtman yritti siloitella omia sanomisiaan, ettei tässä ole kysymys äärioikeisto-termin käyttämisestä tai sen tarkoittamisesta, niin kuitenkin kollegasi, edustaja Kiljunen, sen vahvisti omin sanoin, että todellinen motiivi on syrjivä ja asenteellinen sosiaalidemokraateilla. Te haluatte luoda kansalle tällä meidän istumapaikkajärjestyksellämme mielikuvan oikeistolaisuudesta — oikeistolaiset istuvat oikealla — ja näin saisitte esiintyä itse työväenpuolueena siinä kuitenkin onnistumatta. Kyllä näillä istumapaikoilla on merkitystä. Me tulemme vaalikauden aikana kuulemaan varsinkin kyselytunnilla siitä, ketkä istuvat oikealla ja ketkä vasemmalla ja millaista politiikkaa oikealla ja vasemmalla harjoitetaan. Tämä kuuluu tässä salissa hyvin pitkälle perinteisiin, ja siinä mielessä istumapaikoillakin on merkityksensä.

Mutta, arvoisa rouva puhemies, palataan tähän alkuperäiseen istumapaikka- ja tuolileikkijärjestykseen. Meillehän esitettiin, meidän puolueelle — me käsitelimme viime viikolla sellaista esitystä — että oli kolme vaihtoehtoa, joissa RKP istuu keskellä eri paikoilla, ja meille kävivät ne kaikki. Silloin oli vielä istumajärjestys siten, että kokoomukselle olivat käyneet paikat, että he vain siirtyvät pikkasen oikealle lisää, ja sitten jossain vaiheessa tämä muuttuikin. Kun meille kelpasivat ne kaikki esitykset, meille kävi kaikki se, että me liikumme tässä keskellä jonnekin ja RKP tulee tähän, niin minä en ymmärrä, missä vaiheessa se yksi esitys sitten muuttui toisenlaiseksi. Kuka sen keksi sitten, että tämä ei kelpaakaan? Todennäköinen vastaus varmasti on, että kokoomukselle se ei sittenkään käynyt, tämä oikealle siirtyminen, missään määrin, koska pelättiin, että jäädään todennäköisesti televisiokameroiden katveeseen, [Timo Heinonen: Höpö höpö!] tai sitten sosiaalidemokraatit ovat jostain syystä halunneet yhdessä käydä kokoomuksen kanssa tämän keskustelun myös, kun olette näitä hallitusneuvotteluja siellä tunnustelleet aikoinaan. Kyllä tästä jonkunäköinen koplaus löytyy ennemmin tai myöhemmin.

Toisekseen vielä tästä EU:n istumapaikkajärjestyksestä: eiväthän perussuomalaiset hae Euroopan parlamentissa istumapaikkoja minkään sijainnin perusteella vaan sen yhteistyön perusteella, elikkä silloin, kun tehdään yhteistyötä sisarpuolueiden kanssa ja istumajärjestykset tulevat sitten määrättyssä järjestyksessä, on ymmärrettävää, jos enemmän ollaan oikealla kuin keskellä siellä, mutta se ei liity millään tavalla suomalaiseen parlamentaariseen työskentelyyn.

Nyt haluaisin kysyä sitten sitä, arvoisa puhemies — tämän varmasti puhemies voi myöhemmin meille ilmoittaa — tarkoittaneeko tämä nyt sitä, että valiokunnissa myös sitten istumapaikat muuttuvat tämän saman kartan mukaisesti elikkä perussuomalaiset istuvat tästä lähtien seuraavana puhemiehestä eteenpäin, kuten RKP on tässä vaiheessa istunut. Ja sitten haluaisin kysyä tietysti esimerkiksi Vantaan valtuustoryhmän puheenjohtaja, edustaja Lindtmanilta: vaihtuvatko istumajärjestykset myös Vantaalla eduskunnan mallin mukaisesti [Kimmo Kiljunen: Toivottavasti!] ja myös koko maassa sitten samalla lailla? Jos keran tämä on joku mittatikku, niin kun tämän mukaan ollaan kuitenkin menty nytten ainakin

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

Vantaalla ja on menty monessa muussa kunnassa, niin mennäänkö tämän mukaan sitten tulevaisuudessa, mikäli tähän lopputulemaan päädytään?

Arvoisa puhemies! Kaikkein oleellisin asia, miksi tästä asiasta joudutaan nyt keskustelemaan, on se, että me olisimme löytäneet konsensusta hakemalla aivan varmasti yhteisymmärryksen tässä istumapaikka-asiassa. Ja ei meille ole, niin kuin alkupuheenvuorossa sanoin, mikään ongelma istua missä päin salia tahansa, vaan kysymys on edelleen siitä, kunnioittammeko me edustajat toisiamme samalla tavalla kuin olemme kunnioittaneet ainakin sen kahdeksan vuotta, mitä olemme tässä talossa työtä yhdessä tehneet — vai mitä, edustaja Gustafsson, emmekös me kunnioita toisiamme jatkossakin? [Jukka Gustafsson: Ei kunnioitukseni muutu mitenkään teidän edustajianne kohtaan, ei mitenkään!] Mutta osoittamalla tällä tavalla, miten te kohtelette meitä, ne teot ovat hirveässä ristiriidassa niihin puheisiin nähden.

15.20 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä näissä puheenvuoroissa on selityksen makua, mutta sekin kuuluu politiikkaan ja eduskuntaan.

Eduskunta ja Suomi tarvitsee willerydmanuja. Koulukiusaaminen tarvitsee juuri wille-rydmanuja. Ajatelkaa, jos koulukiusaamiseenkin puututtaisiin samalla tavalla eli joukko-voimalla kaikki sanovat, että emme me kiusaa, ja kukaan ei puutu asiaan, ja sitten sieltä nouseekin joku, joka sanoo, että hei, mietitäänkö, miten tämä asia menikään. On rohkeaa tulla sieltä kokoomuspuolueesta kertomaan mielipide tuosta pöntöstä ja kertomaan, että kokee, että tämä asia ei ehkä olekaan niin selkeä ja selvä, ja pohtii, toimitaanko tässä ihan täysin reilujen periaatteiden mukaisesti. Hienoa, Wille Rydman, kiitos puheenvuorostanne! Olen ihan samaa mieltä, että mikäli ei päästä yksimielisyyteen täällä, niin pysytään vanhalla linjalla ja kunnioitetaan niitä perinteitä. Me olemme Suomessa, meillä on vahvat perinteet täällä eduskunnassa. On tärkeää, että jokaisella on oma istumapaikkansa, ja on todellakin naurettavaa, että näistä istumapaikoista pitää edes keskustella.

Täällä puhuttiin pandoran lippaan aukaisemisesta, ja on muuten hirveän tärkeä asia, että sekin huomioidaan. Tein viime kauden päätteeksi lakialoitteen sotilastapaturma- ja palvelusairauslaista, joka astui vuoden alusta voimaan. Sillä annetaan korvauksia varusmiehille, jos armeijassa tapahtuu jotakin. Meillä on kuitenkin pimentoaika taaksepäin, jolloin varusmiehet eivät ole saaneet korvauksia, ja tein myös toisen lakialoitteen, jolla esitin, että korvauksia maksetaan taannehtivasti. Minulle perusteltiin täällä eduskunnassa, kun asiaa olttiin käsittelemässä, että emme voi avata tällaista pandoran lipasta, koska jos me nyt sallimme näin, niin pian tulee joku muu, joka myös vaatii taannehtivuutta. Se on ihan juurikin näin, että kuka tietää, missä istutte seuraavalla kaudella.

Jos me menisimme sillä tavalla, miten nykypäivänä työelämässä toimitaan, meillä olisi avokonttorit, ja kun henkilö tulee aamulla töihin tai istuntoon, hän ottaa sen paikan, minkä ehtii saamaan. Meillä olisi täysi vapaus valita niitä paikkoja. Jokainen ottaisi sen mielekkäimmän paikan. Näinhän se menee nykypäivänä työpaikoilla, eikä sitäkään kysytä, eikä avokonttoreissa kysytä, sinne laitetaan työntekijät. Miksi me emme voisi ottaa sellaista mallia tänne, että jokainen ottaa sen paikan, minkä ehtii? Silloinhan se vasta olisikin yhdenvertaista ja jokainen pääsisi etupenkkiin vuorotellen. Joka haluaisi istua takapenkissä, voisi istua siellä.

Minun äitini sanoi, että älä, sinä Arja, huoli, hyvä hevonen näkyy huononkin loimen alta. Se lienee tällainen savolainen sananlasku, kun siellä on juuret. Eli vaikka olisikin pi-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

mennossa tai vaikka olisikin kameroiden takana, niin ääni kuuluu viimeiseen saakka ja puheenvuorot, toimet ja teot ratkaisevat.

Tämä toimintatapa, mikä nyt eduskunnassa on käsittelyssä, on väärin, ja te kaikki tiedätte sen, että tällaisia päätöksiä ei tulisi tehdä. Se sotii aivan varmasti teidän monen oikeudentajua vastaan. Ei ole oikein, että kysymättä yhdeltä ryhmältä, kunnioittamatta yhden ryhmän mielipidettä tehdään tällaisia siirtoja. Minä ymmärrän RKP:tä pienenä ryhmänä, ja te olette olleet siellä laidassa, ja niin kuin sanoitte, perinteitä kunnioittaen, yli 80 vuotta, olette istuneet siellä, ja siellä ovat myös tulkkauspalvelut olleet. Kyllä minä näen kuitenkin tarpeellisenä, että ne tulkkauspalvelut on, ja on hyvä asia, että se toimivuus on johdonmukaista ja jatkuvaa.

Minun mielestäni meidän tulisi pysyä tässä vanhassa istumajärjestyksessä ja muistaa se, että me olemme Suomen parlamentissa, me olemme eduskunnassa, me emme ole Pohjoismaiden neuvostossa, me emme ole EU:ssa. Ne ovat niitä sellaisia aasinsiltoja ja keppihevostia, millä tätä asiaa yritetään perustella ihmisille ja aivan kuin vähätellen sitä, jos me olemme, että meitä kiusataan. Kyllähän jokainen järkvy ihminen — ja täällä on järkvy ihmisiä — ymmärtää sen, että kysymys ei ole siitä. Kysymys on periaatteesta ja siitä tunteesta, miltä minusta, miltä meistä tuntuu, kun ilman meidän ryhmän mielipiteen kunnioittamista te muut ryhmät joukkovoimalla — koska joukossa on voimaa — teette tällaisen siirron. Ja se ärsyttää, se tuntuu pahalta, se harmittaa, ja se on epäoikeudenmukaista, ja se on yksinkertaisesti väärin. Se on väärin.

Täällä on erittäin tärkeitä aiheita tulossa: Kyllä, vanhustenhoito. Kyllä, hoitajia lisää. Olisi pitänyt olla ensimmäisenä prioriteettikeskusteluna täällä, miten me tuomme yhdessä hoitajamitoituksen 0,7 lakiin. Tärkeimpiä asioita. [Paavo Arhinmäki: Miksi ette tuoneet sitä?] — Miksi ette tuoneet sitä? Minäpä muistelen kautta 2011—2015. Edustaja Arhinmäki, ilmeisesti tarkoittitte minulle nuo sananne. Sieltähän se hoitajamitoituksen heikentäminen lähti. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Se lähti sieltä. Sitä heikennettiin 0,5:een, ja te olitte silloin hallituksessa. Ikäihmisten palvelu- ja laatusuositusta heikennettiin. Se lähti teidän kaudestanne 0,5:een, ja silloin sitä aikaisempaa suositusta, joka oli 0,7—0,8, heikennettiin. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Minä tiedän, kun minä olin töissä ja tein niitä asioita. [Li Andersson: Mitä luki siellä teidän hallitusohjelmassanne?]

Kuten huomaatte, meille tulee erittäin mielenkiintoinen kausi, koska varmasti hoitajamitoituksesta ja hoitajista puhutaan. Nyt puhutaan istumajärjestyksestä. Hoitajat eivät ehdi istumaan. Elikkä tässä ei istumatyöstä ole kysymys, vaan siitä, että oikeudenmukaisesti paikat pidetään. Ja niin kuin tässä hyvissä puheenvuoroissa selitettiin, tämä keskialue on perussuomalaista politiikkaa. Se on erittäin hyvä paikka istua, minä myönnän sen, koska olen istunut siellä. Näkyvyys on hyvä, ja kuuluvuus on hyvä. Tärkeää on, että kunnioitetaan toinen toisiamme, ja yritän itse toimia sillä tavalla, mutta täytyy sanoa, että tämä alkulaukaus, mikä nyt eduskuntatyölle annetaan, ei sellaista signaalia anna. Se tarkoittaa sitä, että täytyy olla hyvinkin terävänä täällä ja pitää perussuomalaisten ja perussuomalaisten kansalaisten puolia. Ja kansalaisilta terveisiä: pahaa tuolileikkiä, ei näytä hyvältä. Mutta ei ole lapsellista vastustaa sitä. Aina pitää pitää puolia, aina pitää puolustautua. Ihmisillä tulee olla oikeus puolustautua, sillä se on minun mielestäni yksi perusoikeus, ja se on myös perustuslain suoma oikeus.

15.27 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Koulukiusaamista — varmaan kaikista oikeasti koulukiusatuista tämä näytelmä tuntuu vakavan ilmiön karnevalisoinnilta. Edustaja

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

Juvonen, pandoran lipas eli lipas, josta kaikki maailman vitsaus ja onnettomuus ovat saaneet alkunsa: ihanko oikeasti me olemme nyt tällaisen kysymyksen äärellä? Jotain suhteellisuudentajua tähänkin taloon, tai me emme selviä kaikista niistä haasteista, joita meidän pitäisi pystyä seuraavan neljän vuoden aikana ratkaisemaan.

Arvoisa puhemies! Muutama sana siitä, mikä on äärioikeisto. Tutkimuksessa äärioikeistolla on kuvattu perussuomalaisen eurooppalaista viitekehystä toistuvasti. Äärioikeiston määritelmä ei liity taloudelliseen oikeisto—vasemmisto-jakoon, eikä sitä sen takia voi perustella tai jättää perustelematta millään Hesarin arvokartalla. Äärioikeisto kuvaa puolueen suhdetta autoritaarisuuteen, kansallismielisyyteen, ihmisoikeuksiin ja oikeusvaltioon. Tyypillistä sille ovat pragmatismi, hyvinvointisovinismi ja konservatismi. No, ovatko perussuomalaiset äärioikeistoa? Tutkimuksessa on käytetty perussuomalaisista myös äärioikeisto-käsitettä, mutta politiikassa hyvä ja viisas lähtökohta toki on nojata kunkin puolueen itsemäärittelyyn, oli se sitten kuinka originellilta kuulostavaa tahansa.

Arvoisa puhemies! Mitä sitten merkitsee eduskunnan istumajärjestys? Perinteisesti se kuvaa tämän talon sosiaalista järjestystä, ja sen takia siinä ei ole kysymys mitenkään triviaalista ja pikkuasiasta itsessään. Kun tässä talossa uuden kauden alkaessa päätetään istumajärjestyksestä, samalla päätetään myös talon sisäisestä sosiaalisesta järjestyksestä. Tämän takia kysymys ei ole myöskään minkään yhden puolueen tai yksittäisen edustajan yksittäisestä mielipiteestä, vaan kysymys on yhdessä päätettävästä asiasta.

Eduskunnan istumajärjestys on vanha käytäntö, ja sen takia nykyihmisen on monesti vaikea hahmottaa sitä. Me elämme maailmassa, jossa ei enää juurikaan missään ole vastaavia sosiaalista järjestystä kuvaavia paikkajärjestelmiä. Aikaisemmin esimerkiksi kirkkoissa istuttiin samantyyppisen järjestelmän mukaan, ja se oli kaikille tuttu, ja kun ihmiset näkivät täysistunnon, he tiesivät suoraan paikan perusteella, millaisesta henkilöstä tai puolueesta on kyse. Minun nähdäkseni nyt sekaannusta aiheuttaakin pitkälti se, että se alkuperäinen merkitys, mikä tällä koko järjestelmällä on, ei ole enää samalla lailla kirkkaana kaikkien mielessä — ei tässä salissa eikä varsinkaan sen ulkopuolella.

Perussuomalaiset ovat viimeisen kahden vuoden aikana eksplisiittisesti ja omasta aloitteestaan — siis eksplisiittisesti ja omasta aloitteestaan — muuttaneet politiikkansa linjaa, ja politiikan keskinäisriippuvuudessa se vaikuttaa kokonaisuuteen. Se edellyttää, että myös muut puolueet asemoivat itsensä suhteessa perussuomalaisiin heidän uuden linjansa mukaisesti. Ja tämä on juurikin se, mitä tehdään silloin, kun mietitään muun muassa tämän salin järjestystä uudestaan.

No, täällä on... [Välihuutoja] — Välihuudot kuuluvat parlamentaariseen käytäntöön ja ovat erittäin toivottuja, mutta mieluusti sillä tasolla, että minunkin puheeni kuuluu täältä. — On pelätty, että tästä syntyisi ennakkotapaus. Ennakkotapaus mihin? Ennakkotapaus siihen, että puolueita tulevaisuudessakin asemoitaisiin uudestaan silloin, kun poliittinen järjestys muuttuu. Minä en pidä sitä lainkaan huonona asiana enkä etenkin ennakkotapauksena, koska näinhän me olemme tehneet käytännössä koko parlamentaarisen historian ajan. Jos meillä olisi sama istumajärjestys kuin sata vuotta sitten, aika monet penkit olisivat tyhjiä, koska monet puolueet täältä ovat ehtineet hävitä, ja sitten on tullut selkeitä uusia puolueita, joille sata vuotta sitten ei paikkaa ollut lainkaan.

Ongelmallisena pitäisin sitä, jos se olisi ennakkotapaus paikkojen muuttamiseen syvyyssuunnassa, koska salin istumajärjestyksessä syvyyssuunta merkitsee myös hierarkiaa ja silloin se asettaisi puolueita eriarvoiseen asemaan keskenään. Tästä syystä pidän ongelmallisena esimerkiksi sitä, että sirpalepuolueita usein sijoitetaan ihan salin perälle, ja pidin

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

ongelmallisena sitä, että perussuomalaiset silloin, kun se oli vielä lilliputti puolue, sijaitsivat siellä ihan salin perällä edustajien senioriteettiin katsomatta. Sen sijaan se, että leveys-suunnassa puolueet vaihtavat paikkaa, ei mielestäni ole uutta, ei ennakkotapaus eikä mitenkään hätkähdyttävää.

Kaikkein ongelmallisinta tietysti olisi, jos mentäisiin sellaiseen käytäntöön, jossa jonkun edustajantoimen hoitamista tai saliin pääsemistä estettäisiin, mutta on vaikea nähdä, mitenkä ja minkä kehityspolun kautta tämpäpäiväinen ratkaisu johtaisi siihen. Ennakkotapaus se voi tosiaan olla myös siinä suhteessa, että ehkä koko vanha järjestys murtuu myös täältä niin kuin se on muualtakin yhteiskunnasta vähitellen murtunut. Ehkä tulevaisuudessa ei enää ole tarpeen kuvastaa sosiaalista järjestystä istumapaikkojen perusteella täysistuntosalissa. Jos niin käy, se on sen ajan tuotos. Ehkä jonakin päivänä olemme sellaisessa parlamentissa. Minä oletan kuitenkin, että jos näin käy, niin siinä maailmassa puolueiden liikkuvuus, edustajien liikkuvuus ja ehkä myös aatteiden liikkuvuus on paljon nopeampaa ja ennakoimattomampaa, enkä ole aivan varma, toivonko minä sellaista järjestystä.

15.34 Riikka Purra ps: Arvoisa rouva puhemies! Onhan tämä hieman huvittavaa: Keskustelu aloitetaan ikään kuin puhuisimme jostakin teknisestä asiasta, istumajärjestyksestä. Puhutaan arvokkuudesta, siitä, mitä me yhdessä täällä päätämme tai olemme päättämättä. Mutta ei teitä tarvitse kuin hieman kutitella, niin sieltä se taas siirtyy arvopohjaan ja ihmiskuvaan. Ja te osaatte käyttää sitä myös aika suvereenilla tavalla. Välillä te otatte sen, että tämä onkin vain istumajärjestys ja samahan se on, missä päin istutaan, ja sitten seuraavassa hetkessä se onkin ihmisoikeudet, ihmisarvo, äärioikeistolaisuus ja niin edelleen. Koettaa nyt, hyvänen aika, päättää, minkä takia te tätä istumajärjestystä haluatte vaihtaa.

Edustaja Kiljunen piti minulle tämän puheensa, jonka hän äsken piti täältä, ennen viime täysistuntoa tuolla kuppilan puolella. Arvopohjasta oli kysymys. Ei ole oikeisto eikä vasemmisto, vaan arvopohja. Kyllä. Voin kertoa teille, että te voitte istuttaa meidät vaikka tuohon lattialle, mutta meidän arvopohjamme on myös jatkossa se, että Suomi-nimisessä maassa Suomen parlamentissa me pidämme suomalaisten edusta kiinni. [Eva Biaudet: Kukaan muu ei?]

Kun me puhumme jostakin asiasta, teillä on monesti tapana sanoa, että miksette te puhu siitä asiasta. Te olette itse avanneet tämän istumajärjestyskeskustelun. Te ette tuoneet tänne saliin vanhusasiaa tai köyhien lapsiperheiden asemaa, vaan juuri tämän asian. Silloin kun me puhumme siitä, mihin meidän mielestämme Suomi-nimisessä valtiossa ei pitäisi laittaa resursseja, te sanotte, että me puhumme väärästä asiasta: miksi te puhutte maahanmuutosta, kun meidän pitäisi puhua vanhuksista ja vammaisista? Mutta mekin olemme täällä, ja me nimenomaan tarjoamme koherentteja ratkaisuja näihin ongelmiin. Te voitte kutsua sitä arvopohjaksi tai olla kutsumatta. Me puhumme konkreettisista asioista. Te sanotte ”ihmisoikeudet”, kun me puhumme siitä, paljonko esimerkiksi maahanmuutto maksaa ja kuinka suuri moraalinen velvollisuus ja taloudellinen mahdollisuus meillä voi olla kustantaa sitä. Me puhumme konkreettisista asioista.

Vielä tästä, että tavallisista asioista pitäisi keskustella täällä enemmän. Oleellista olisi juuri ymmärtää se, että te, kuten myös media, haluatte aina määritellä perussuomalaisia. Te voitte määritellä meidät ihan miten vain: joskus se tapahtuu hyvin vihamielisesti, toisaalta riippuen hieman poliittisesta keskustelusta tai poliittisesta tilanteesta, toiset ryhmät tekevät sitä ehkä hieman positiivisemmin, mutta oleellista on, että kun te teette sitä määritte-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

lyä, te määrittelette samalla suomalaisia äänestäjiä, kansalaisia, joista meitä kannattaa koko ajan yhä suurempi määrä. — Kiitos.

15.37 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Eihän tässä ole kyse kuin perussuomalaisten eurovaalikampanjan avauksesta. Kyllä sen näkee täällä salissa. Perussuomalaisten edustajat vakavalla naamalla tulevat väittämään, miten heitä syrjitään ja kiusataan, ja ollaan loukkaantuneita, mutta kun tästä mennään muutama kymmenen metriä kuppilaan, niin siellä puolella yhtäkkiä naureskellaan ja sanotaan, että kyllä tämä kaikki sataa perussuomalaisten laariin. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Tämä on vaalitemppu, arvoisa edustaja Niikko, vaalitemppu. Miksi muuten te olette valmiita hyväksymään Euroopan parlamentissa istumajärjestyksen, jossa te istutte kokoomuksen oikealla puolella? Onko kyse siitä, edustaja Niikko, että te voisitte aivan rauhassa ajella kaksilla kylmillä ratailla, niin Brysselin ratailla kuin Helsingin ratailla, ja tehdä täysin erilaista politiikkaa?

Arvoisat edustajat, koulukiusaaminen on vakava asia, enkä pidä myöskään siitä, että sitä rinnastetaan tähän keskusteluun. Täytyy ykkösluokan opettajana sanoa, että en olisi myöskään kaksi kuukautta sitten uskonut, että kahden kuukauden päästä olen päättämässä jälleen istumajärjestyksestä. Mutta tässä istumajärjestyksen päättämisessä on se ero, että minulla on 198 muuta kaveria päättämässä siitä istumajärjestyksestä. Mutta on selvää, että se päätös on tehtävä ja se päätös on tehtävä nyt äänestämällä kyllä tai ei, jaa tai ei, ja sen mukaan, hyvät edustajakollegat, ja sen jälkeen on tehtävä se vierihoito, jos on tullut suru puseroon, ja korjattava se tilanne, niin kuin korjataan koulussakin, koska se on tärkeintä, että kun tästä päästään asioiden — niiden oikeiden asioiden — kimppuun, niitä tehdään yhdessä ja ajatellaan niin, että jokainen tässä salissa tuntee itsensä arvostetuksi. [Vastauspuheen vuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pysytään puhujalistalla nyt jonkin aikaa ainakin vielä.

15.40 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä tuolileikkipeli on meille monelle kyllä tuttua lapsuudesta. Silloin tosin oli aina niin, että aina joku jäi ilman tuolia, mutta nyt on vähän erilainen meininki ja kaikille kyllä riittää niitä paikkoja.

On selvää, että meillä on muutakin tekemistä kuin vaihdella paikkoja. Entinen systeemi olisi paljon parempi. Kummastelen samalla myös sitä valtaa, mikä EU:lla näyttäisi olevan jopa meidän istumapaikkajärjestykseen. Onko se todella niin, että ihan EU määrittelee, missä me istumme, ja tulee tämä sama asia kenties tuonne kunnanvaltuustoihin ja kaupunginvaltuustoihin ja vaihdetaan paikat sielläkin? Omassa kotikaupungissani istun valtuustossa, ja toisella puolella istuu vasemmistoliiton edustaja, toisella puolella istuu sosiaalidemokraattinen edustaja. Ei siinä ole mitään ongelmaa minun mielestäni.

On tosiaan kumma, että tämä asia on saanut liian suuria säveliä. On paljon muitakin, tärkeämpiä asioita. Näkisin, että meidän olisi paljon tärkeämpää puhua vaikka omaishoidosta.

15.41 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa rouva puhemies! Arvoton eduskunta! Mekö olemme äärioikeisto? Edustaja Kimmo Kiljunen sosiaalidemokraateista yritti luoda selkeää kuvaa, että me kuulumme johonkin pahaan joukkoon, semmoiseen joukkoon, joka ei pidä monikulttuurisuudesta, ja että se syy, miksi me olisimme pahoja, liittyisi nimenomaan tähän, että me vastustamme monikulttuurisuutta. Hän peräänkuulutti, kuinka tär-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

keätä on käydä sitä arvokeskustelua, koska todellisuudessa esimerkiksi tässä paikkajaossa-kin on kyse nimenomaan niistä arvoista. Meidän arvot ovat sellaisia, että me puolustamme suomalaisia ja me vastustamme monikulttuurisuuden tuomia lieveilmiöitä.

Itse tulen tänne Oulusta, kaupungista, joka on ollut otsikoissa nimenomaan sen vuoksi, että siellä on 29 seksuaalirikostutkintaa meneillään. Siellä kohdistuu lapsiin vakavia rikoksia ulkomaalaistaustaisten miesten osalta, ja tämä on tullut meille arkipäiväksi. Ei ole satumaa, että meidän puolue haluaa vastustaa tällaisia asioita. En tiedä, mitä sosiaalidemokraatit ajattelevat, mutta tämä on meidän linja. Myöskin Oulussa moskeijassa imaami suo- jeli tekijää, joka oli käyttänyt seksuaalisesti hyväksi lasta. On muuten demareitten entinen poliitikko tämä moskeijan imaami.

Nämä ovat oikeasti todellakin arvopohjaeroja. Meillä on todella isoja eroja, mutta kun me puhumme tästä jaosta, niin se ei ole perinteisesti mennyt sillä jaolla, että maahanmuut- tokriittinen versus sitten taas maahanmuuttoliberaali. Mutta jos te tulette meidät siirtä- mään tuohon toiseen laitaan, niin siinä tapauksessa voi sanoa, että kyllä meidän on ehkä hieman helpompi sitten sieltä olla se vaihtoehto ihan visuaalisestikin ja tykitellä ihan täy- sillä seuraavat neljä vuotta tähän suuntaan. Haluan vielä korostaa, että todellakaan ei ole pahuutta puhua monikulttuurisuutta vastaan, nimenomaan monikultturismia, koska se tuo niin paljon pahaa.

Just tuossa viestittelin, ja yksi tyttö laittoi viestiä Instagramin kautta, ja hän sanoi tällä tavalla: ”Hei! Oon huomannut, että otat todella tosissaan nää ihmisten lähettämät viestit sulle. Niinpä mäkin aattelin kertoa oman kokemukseni sulle ja todella toivon, että sä yrität viedä näitä asioita eteenpäin ja saada muutosta asioihin. Maahanmuutosta oot tosi paljon saanut ilmeisesti viestiä ihan myös meiltä oululaisilta, ja täytyy sanoa, että ei mullakaan kovin hyviä kokemuksia heistä oo jäänyt. Yläasteella meiän kouluun tuli uus luokka näistä turvapaikanhakijoista. Meille sanottiin, että he ois jotain 15—17-vuotiaita nuoria, mutta todellisuudessa ykskään niistä ei näyttänyt ees sen ikänsä. Jokkainen niistä oli ainakin sen 18-vuotias, ja yhen Instagram-tililtä löyettiin kuva hänen oman maan henkilötodistuk- sesta. Ikä taisi siinä olla hänellä jotain about 24. Nää maahanmuuttajat kans tosiaan harras- tivat tyttöjen ruumiinosien tarkastelua ja niiden kommentoimista. Hirvein asiahan tässä oli se, että kun kerroimme koulussa rehtorille asiasta ja sanoimme asian olevan häiritsevää, meitä ei uskottu ja rehtori jatkoi vain maahanmuuttajien puolustelua. Tän lisäksi mä olen nähnyt useita kertoja esim. Oulussa Valkeassa, kun siellä istuu pikkutyttöjä näiden mamu- jen seurassa. Oon myös itse kokenut sitä, että kun heidän ohitseen kävelee, niin he tuijot- tavat kuin halpaa makkaraa lihatiskillä ja saattavat juurikin kommentoida perään jotain. Heidän kulttuuri on niin eriarvoista ja hullua, [Eva Biaudet: Nyt menee kyllä aika yleistyk- seksi!] että ihmettelen, miksi meidän suomalaisten naisten täytyy sietää tuollaista käytöstä ja” — hei, entinen yhdenvertaisuusvaltuutettu, nyt puhutaan yhdenvertaisuusasioistakin, ja pyydän, että tämä tytön puheenvuoro saa tulla kuulluksi — ”kokea ahdistavaksi liikkua ul- kona. Haluan pukea kesällä edelleen mekon päälleni ja kulkea rauhassa kaupoilla. En ha- lua kokea oloani halvaksi ja kokea ahdistusta.”

Jos me olemme äärioikeistoa sen vuoksi, että me puhumme näistä asioista, niin ei voi kuule kuin ihmetellä. Sanon, että jos tuonne meidät siirrätte ja korostatte sitä, kuinka me olemme vaihtoehto, niin sitten se tapahtuu näin, ja tässä on vain esimakua siitä, mitä seu- raavat neljä vuotta tulevat olemaan. Onnea! [Jukka Gustafsson: Ei pidä uhkailla! Kannat- ta mieluummin kirjoittaa itse puhe kuin lukea muilta!]

15.46 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty useampia puheenvuoroja, joissa on väitetty edustaja Kiljusen leimanneen arvopohjaisesti edustajia tai puolueita. Ensinnäkin haluan korjata sen, että meitä on kaksi Kiljusta, ja oletan, että nämä viittaukset ovat liittyneet minun aikaisempaan puheenvuorooni. Haluan selkeästi sanoa sen, että en ole halunnut leimata ketään. Ainoa leima, jota olen käyttänyt — ja me olemme kaikki täällä käyttäneet sitä jatkuvasti ja istummekin siinä järjestyksessä, miten meidät on leimattu — on tämä perinteinen vasemmisto—oikeisto-jako. Se on myöskin leima. Se on poliittinen tunnus, jonka me avoimesti voimme tässä hyväksyä.

Sen sijaan tein edellisessä puheenvuorossani sen, että listasin eräitä eurooppalaisen uus-oikeiston arvolausumia. Jos siellä oli jotain tuttuutta, itse kukin voi reagoida. Jos joku reagoi siihen, että sitä kautta leimaan jotkut tässä salissa, niin ”se koira älähtää, johon kalikka kalahtaa”. Täällä on paljon viitattu näihin suomalaisiin sanalaskuihin. Minä en halunnut leimata. Minä vain listasin, mitä uus-oikeiston arvopohjassa on esillä. Siihen viittasi myöskin äsken edustaja Tynkkynen, eräisiin niihin ilmauksiin, joita käytin, ja tällä pohjalla tietysti keskustelua voidaan jatkaa.

Mielenkiintoisempi oli kuitenkin edustaja Huhtasaaren kommentti, kun hän kävi lävitse Helsingin Sanomien poliittisen toimituksen esimiehen Pullisen artikkelia, jossa rakennettiin nelikenttää, joka yritti olla jonkinlainen objektiivinen katsaus siihen, mikä tämä poliittinen jako nelikentässä, matriisissa, mahtaisi eduskunnassa olla. Siinä matriisissa aivan selkeästi perussuomalainen puolue määrittyy konservatiiviseksi oikeistopuolueeksi — se on aivan selkeä se jako, sen pystyy katsomaan läpi — jossa ovat tämmöiset oikeistokonservatiiviset arvot vallitsevina, ja vastakulmassa on vasemmistoliberaali näkökulma. Tämä oli se, millä tavalla se matriisikenttä rakentui. Jos sama rupeaa rakentumaan myöskin tässä meidän salityöskentelyssämme, myöskin kunnanvaltuustoja myöten, mihin tässä on viitattu, niin silloin se heijastaa jollain tavalla sitä objektiivista analyysiä, johon ainakin Helsingin Sanomat on pyrkinyt tuolla. Ilmeisesti se oli vaalikoneesta otettujen kantojen kautta määrittynyt, [Eduskunnasta: Missä oli kokoomus?] ja tässä suhteessa sillä on silloin relevanttia merkitystä.

Minustakin on vastenmielistä ja ikävää, jos me puhumme tästä istumajärjestyksestä ja toteamme vain, että tämä olisi kiusaamista ja kyykyttämistä. Sen sijaan minä näkisin, että olisi reiluuutta ja myöskin äänestäjien kunnioittamista se, että kukin seisoi reilulla tavalla arvojensa takana ja istuisi myöskin tässä salissa arvojensa mukaisessa järjestyksessä.

15.49 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa rouva puhemies! On ollut mielenkiintoista seurata tätä perussuomalaisen puolueen itsesuggestiota, jota täällä on nyt käyty kohta kahden tunnin ajan. Se on uusi, moderni tapa aloittaa eduskuntakeskustelut, että yksi puolue määrittelee vähän erityyppisesti eri puhujien suulla puolueen sisältöä. Olen ollut huomaavinani, että sitä on hyvin vaikeaa puolueen sisällä määrittää. Toiset selvästi kokevat olevansa keskustalaisia, toiset taas sanovat, että oikeastaan äärimmäisellä oikealla on hyvä paikka. Ymmärrän toki, että esimerkiksi suojelupoliisin äärioikeistolaiseksi järjestöksi määrittelemän Suomen Sisun edustajat kokevat ihan luonnolliseksi paikaksi itselleen äärimmäisen oikean laidan.

Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisen puolueen edustajista ovat toiset olleet kovia välihuutelemaan ja toiset ovat kritisoineet välihuutelua. On yhtä aikaa sanottu, että pitää pitää kiinni perinteistä, ja toisaalta sitten kritisoitu, että pidetään kiinni perinteistä. Voin todeta tähän, kun ihmeteltiin, miksi täällä huudellaan, että muistan, että kun itse tulín edus-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

kuntaan, ensimmäinen ohje, jonka silloinen pääsihteeri Seppo Tiitinen sanoi, oli se, että parlamentarismiin sitten kuuluvat välihuudot. Itse brittiläisen parlamentarismiin ystävänä toivoisin, että meillä istunnot olisivat itse asiassa paljon värikkäämpiä ja voimakkaampia kuin nämä aika pohjoismaalais-luterilaiset tylsänharmaat istunnot, millaisia nämä pitkälti usein ovat.

Arvoisa rouva puhemies! Olen samaa mieltä edustaja Juvosen ja niiden perussuomalaisen kanssa, jotka totesivat, että esimerkiksi vanhusten palvelut sekä omaishoito olisivat olleet semmoisia teemoja, joiden olisi ollut hyvä olla ihan kärjessä, kun lähdetään keskustelemaan, mutta kun perinteiden ja tradition vuoksi joka tapauksessa istumajärjestys valitaan ensimmäisenä — koskaan aikaisemmin siitä ei ole käyty keskustelua — niin nyt perussuomalainen puolue ja sen edustajat valitsivat — noin yhdeksän ensimmäistä puhujaa oli perussuomalaisesta puolueesta — että teema, mistä ensimmäisenä laajasti keskustellaan, ei ole vanhustenhoidon tai muut suomalaisia koskettavat asiat vaan istumajärjestys.

Arvoisa puhemies! Edustaja Juvoselle haluan korjata vain yhden asian: Kaudella 2011—2015 säädettiin pitkään odotettu ja toivottu ja kiiteltu vanhuspalvelulaki. Siinä ei valitettavasti määritetty hoitajamitoitusta. Sen sijaan hallitusohjelmassa, jonka puolesta te, edustaja Juvonen, äänestitte, oli päätös siitä, että hoitajamitoitusta heikennetään 0,4:ään. Onneksi opposition vastustuksen vuoksi se ei tullut koskaan voimaan, mutta te hyväksyitte sen ja olette ollut mukana heikentämässä hoitajamitoitusta. Vanhuspalvelulaki oli sellainen, että Kataisen hallitus hyväksyi sen itse asiassa aika yksimielisesti täällä eduskunnassa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja puhujalistaa vielä.

15.52 Niina Malm sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä keskustelussa on ollut aika paljon vivahteikkaita sanakäänteitä, mutta on noussut esiin myös muutos ja toimintatapa. Olen pikkuisen ehkä huolissani siitä, että nyt kun on haluttu sitä muutosta, niin se ei ole tälle salille kelvannutkaan, ja meillä ei ole ollut mahdollisuutta nyt tämän toimintavan mukaan, mitä tässä on esitetty, käydä sellaista relevanttia keskustelua, joka olisi oikeasti ollut ratkaisukeskeinen, jossa olisi haluttu ihan oikeasti pitää sen pienemmän puolta. Sen takia toivoisin, kun meidän neljä vuotta pitäisi tässä salissa tehdä niitä muutoksia, että me pystyisimme rakentamaan tulevaisuuteen myös niitä siltoja, ei muureja. — Kiitos.

15.53 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Palaan tuohon hoitajamitoitukseen. Kaudella 2011—2015 ikäihmisten palvelujen laatusuositus heikennettiin vuoden 2008 tasosta ja numeroista 0,5—0,8 lukuun 0,5. Se tehtiin laatusuosituksessa, joka astui voimaan vielä heinäkuussa. Olimme silloin istuntotauolla, ja taisinpa olla ainoa, joka teki siihen kirjallisen kysymyksen ja otti kantaa. Elikkä hoitajamitoituksen heikennys tehtiin kaudella 2011—2015, hallituksessa olitte silloin muun muassa te, ja laatusuositus laskettiin 0,5:een. Se on säilynyt 0,5:nä tähän päivään saakka, ja edellinen hallitus yritti heikentää sitä 0,4:ään, mutta kun me totesimme, että tämä toimenpide on järkyttävä ja kohtuuton [Paavo Arhinmäki: Te hyväksyitte sen!] — emme sitä hyväksyneet — [Paavo Arhinmäki: Te hyväksyitte sen hallitusohjelmassa!] me ryhdyimme vastustamaan sitä. Ja kiitos sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenien — siellä oli Hanna-Kaisa Heikkinen, Sari Sarkomaa ja allekirjoittanut — me nousimme kapinaan ja esitimme, että tämä asia ei voi mennä näin, [Puhemies koputtaa] ja niinpä se ei tullut koskaan voimaan. Elikkä tällaisesta ei ole äänestetty,

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

tällaista ei ole tullut voimaan, [Paavo Arhinmäen välihuuto] koska me vahvat hoitajanaiset olemme sen estäneet. Mutta te aiheutitte sen, että 0,5 astui voimaan.

Keskustelu päättyi.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Yleisenä huomiona totean, että aiheet ovat kyllä menneet aika lailla laidasta laitaan. Yritetään seuraavalla kerralla pysyä paremmin puhuttavassa aiheessa.

Nyt on pidettävä tauko, koska äänestämme. Jotta kaikki ehtivät tänne takaisin, kymmenen minuutin tauko. Istunto jatkuu 16.05.

Täysistunto keskeytettiin kello 15.55.

Täysistuntoa jatkettiin kello 16.06.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Keskustelussa on Ville Tavio Jani Mäkelän kannattamana ehdottanut, että edustajat istuvat täysistuntosalissa eduskuntaryhmittäin vanhas-
sa istumajärjestyksessä siten, että puhemiehen paikalta katsottuna oikealta luetellen ryhmien järjestys on seuraava: ruotsalainen eduskuntaryhmä, kokoomuksen eduskuntaryhmä, kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä, keskustan eduskuntaryhmä, Liike Nyt -eduskuntaryhmä, perussuomalaisien eduskuntaryhmä, vihreä eduskuntaryhmä, sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä ja vasemmistoliiton eduskuntaryhmä, kukin ryhmä puhemiesneuvoston määrittämien rajojen puitteissa.

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemiesneuvoston ehdotus "jaa", Ville Tavion ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 128, ei 37, tyhjiä 1; poissa 33 (äänestys 1).

Eduskunta hyväksyi puhemiesneuvoston ehdotuksen edustajien istumajärjestykseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja eräiden muiden verotusta koskevien lakien muuttamisesta annettujen lakien voimaantulosäännösten muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 1/2019 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 7 §:n ja 14 luvun 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 2/2019 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

5. Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran toimintakertomus vuodelta 2018

Kertomus K 1/2019 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskustelu

16.09 Matti Vanhanen kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sitran viime vuoden toimintakertomus tulee eduskunnan käsiteltäväksi. Päädyin siihen, että pidetään tästä esittelypuheenvuoro. Vaikka vaalit on pidetty, niin siitä huolimatta eduskunnan pankkivaltuusto ja Sitran hallintoneuvosto, jotka ovat samaa kokoonpanoa, ovat olemassa niin kauan, kunnes uusi pankkivaltuusto on asetettu.

Sitranhan on tulevaisuustalo, joka sekä ideoi että toteuttaa. Puhutaan, että se ei ole vain ”think tank” vaan se on ”think ja do”, molemmat tässä. Tämä on saanut viime vuosien aikana vahvaa tukea ja kannatusta myös täältä eduskunnasta. Vuosikymmenten mittaan Sitran toimintatapa ja se, mihin se on keskittynyt, ovat eri kausilla vaihdelleet. Aikanaan oli vaihe, jossa Sitra oli ehkä ennen muuta pääomasijoittaja, mutta nyt jo pitkään se on ollut tällainen ideoija ja toteuttaja, ennen muuta tulevaisuustalo.

Viime vuoden kohdalla Sitra keskittyi ennen muuta kolmeen isoon pääotsikkoon: hiili-neutraalin kiertotalouden edistämiseen, yhteiskunnan uudistumiskykyyn ja uuteen työelämään ja kestäväan talouteen. Näistä tarkemmat kuvaukset ovat tässä Sitran toimintakertomuksessa.

Sitran tilinpäätöksen olennaisin osa viime vuodelta oli se, että tuloslaskelma näyttää vajaa 12 miljoonan euron tappiota. Tämä tietyllä tapaa kuvaa hyvin luontevasti Sitran luonnetta. Sitralla on useasti monen vuoden mittaisia projekteja. Toissa vuonna Sitran ylijäämä oli yli 8 miljoonaa, ja viime vuonna syntyi alijäämää. Tämä johtuu pitkälti siitä, että useamman vuoden projektia ei saatu käyntiin niin nopeasti ja vuodelle 17 varattujen rahojen käyttö tapahtui vasta viime vuoden aikana. Sitran tase on edelleen pitkälti yli 700 miljoonaa euroa. Sitranhan rahoittaa toimintansa tässä taseessa olevan omaisuuden tuotoilla. Tässä suhteessa Sitra on itsenäinen talo, ja tätä itsenäisyyttä kaikin tavoin on korostettukin.

Mutta oikeastaan pyysin tämän puheenvuoron sen tähden, että viime vaalikauden lopussa meillä työskenteli parlamentaarinen työryhmä, joka ensimmäisen kerran Sitran 50 vuoden historian aikana kävi läpi, mitä mahdollisia uudistustarpeita Sitran toimintaan liittyy. Ensinnäkin viime vaalikauden aikana neljän vuoden kuluessa tehtiin hyvin laaja Sitran toiminnan arviointi, ulkoinen arviointi, jossa käytiin, voi sanoa, sektoreittain sen toimintaa lä-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

pi, ja sitten viimeisessä vaiheessa tämän alkuvuoden aikana saatiin tällainen ulkopuolinen kokonaisarvio Sitrasta. Tällä parlamentaarisella työryhmällä ei ollut mitään erityisiä tarpeita lähteä tätä Sitran toiminnan ikään kuin perusidea muuttamaan. Todettiin, että on hyvin tärkeää, että vaikuttavuuden arviointia jatketaan.

Mutta sen sijaan työryhmä päätyi yksimielisiin esityksiin, jotka päättyisivät sitten Sitraa koskevan lain muuttamiseen, ja tämä tulee olemaan uuden, nimitettävän hallituksen pöydällä, kunhan nähdään, minkälainen hallitus tulee lähivuosina työskentelemään. Tässä työryhmän ehdotuksessa uudeksi laiksi halutaan tehdä Sitran hallintoon muutoksia. Ensimmäinen asia, jota työryhmä esittää ja joka koskee ennen muuta eduskuntaa, on se, että sen sijaan, että 50 vuoden aikana eduskunnan pankkivaltuusto on toiminut myös Sitran hallintoneuvostona, Sitra saisi oman erillisen hallintoneuvostonsa, jonka kokoonpano voisi vaalikausittain vaihdella eduskunnan päätöksen mukaisesti. Samoin tullaan esittämään hallituksen kokoonpanoon pieniä muutoksia ja myös Sitran yliasiamiehen aseman muuttamista niin, että hän ei enää olisi Sitran hallituksen jäsen vaan toimisi ikään kuin esittelijänä hallitukselle.

Nämä työryhmän yksimieliset esitykset voisi toivottavasti — tai ainakin oma toiveeni on se — jo alkavan kesän aikana uusi, nimitettävä hallitus valmistella, ja eduskunta voisi syysistuntokauden aikana käsitellä Sitra-lain muutokset, niin että uusi hallintoneuvosto ja uusi hallitus voitaisiin asettaa ensi vuoden alussa samassa yhteydessä kuin Sitran yliasiamies vaihtuu. Tärkeää Sitran kannalta on tietysti se, että parhaillaan on ollut haussa uusi yliasiamies ja ensi kesän lopulla, syksyn alussa Sitran pitää tehdä päätös uudesta yliasiamiehestä.

16.15 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tuossa puheenjohtaja Vanhanen hyvin avasi tätä taustaa myös tässä tapauksessa, mitä keskusteluja Sitrasta, sen asemasta ja tulevaisuudesta ollaan käyty. Itselläni on myös ollut mahdollisuus olla jäsenenä tuossa työryhmässä, joka viime kauden lopulla määritteli näitä asioita. Mielestäni on tärkeä todeta se, mitä edustaja Vanhanen tuossa kertoi, että yhteisymmärryksessä tässä työryhmässä päädyimme siihen, että Sitran lainsäädäntöä tulee uudistaa ja myös Sitran hallintoneuvoston ja hallituksen tehtäviä tulee tarkastella uudelleen, niin että molempien asemaa minusta nykyaikaisella tavalla vahvistetaan. Tämä on hyvä ja tärkeä asia, ja tässä suhteessa on myös tärkeää, että tätä Sitra-lakia pääsemme tällä kaudella heti alkuvaiheessa uudistamaan.

Kaksi asiaa, mitä haluan tässä nostaa:

Ensinnäkin tähän lakiin liittyvä Sitran tehtävien ja toiminnan määrittely. Koska aikaa oli niukasti, me emme lähteneet työryhmässä sanatarkasti miettimään, mitä tämä uusi tehtävämääritys, joka kirjattaisiin lakiin, sisältää, mutta työryhmä näki selvästi tarpeita myös kehittää tätä siten, että tämä tehtävämääritys vastaisi paremmin nykyistä toimintaympäristöä ja Sitran tehtäväkenttää. Siksi kirjassimme terveisiä jatkovalmisteluun sen suhteen, että enää tämä tehtävä ei tulisi määritellyksi ainoastaan tietyllä tavalla talouden näkökulmasta vaan siihen lisättäisiin erilaisia elementtejä liittyen yhteiskunnallisen eriarvoisuuden torjuntaan, oikeudenmukaisuuteen, tasa-arvoon, demokratian edistämiseen ja kestävään kehitykseen. Tästä meillä vallitsi kyllä yhtenäinen näkemys sen suhteen, että tämänkaltaista liikettä tarvittaisiin, ja velvoitimme oikeastaan valtiovarainministeriön yhdessä eduskuntaryhmien kanssa neuvottelemaan tästä asiasta ja myös jatkamaan valmistelua siltä pohjalta.

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

Toinen asia, mistä keskustelimme kyllä ryhmässä mutta mistä emme myöskään ajanpuutteessa tehneet kirjauksia ja mistä emme päässeet yksimielisyyteen tuossa ajassa, oli se, miten määrittelimme tulevaisuudessa tarkoituksenmukaisen koon Sitran taseelle ja resursien käytölle. Mutta myös tässä näimme ilmeisen tarpeen ja totesimme myös tietynlaisen liikkumamahdollisuuden, mikä näissä asioissa tänä päivänä on jo pelkästään Sitran hallintoneuvoston päätöksillä, ja mielestäni on tärkeää, että myös tämä kokonaisuus käydään tässä lähivalmistelussa läpi.

Tältä pohjalta, puhemies, on hyvä todeta, että Sitran kehittämistä, sen tehtävien uudelleenmäärittelyä ja näitä tarpeellisia hallinnollisia uudistuksia, mitä yksimielisesti työryhmä esittää, viedään eteenpäin.

16.18 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Täällä on hyvin jo edustaja Vanhasen ja edustaja Viitasen puheenvuoroissa käynyt ilmi tämä parlamentaarisen työryhmän työ, jossa myöskin sain olla mukana. Minusta oli tärkeää se, että siellä kaikki puolueet yhdessä pystyivät luomaan suuntaviivoja Sitralle ja ennen kaikkea muuttamaan hallinnon rakennetta sillä tavalla, että eduskunta pystyy entistä vahvemmin vaikuttamaan myös Sitran toimintaan. Tässä on ehkä hyvä ymmärtää Sitran perustehtävä, että Sitrahan ei ole pelkästään think tank. Se on toki sitäkin, mutta ennen kaikkea siinä on tämä do-puoli, ja sillä on siihen myös kohtuullisen isot resurssit. Eli se ikään kuin tekee siitä poikkeuksellisen, että kun se saa ideoita, joita se voi hyödyntää eri yhteiskunnallisiin haasteisiin, joita muun muassa edustaja Viitanen tässä aika paljon luetteli, ja moniin muihinkin, niin se voi myöskin sitä käytäntöön laittaa ja sillä on resurssit sitä kokeilla ja sitä kautta kehittää yhteiskuntaa. Tämä on ainutlaatuinen toimintakonsepti, joka on hieman sattumienkin seurauksena tapahtunut tässä yhteiskunnassa, kun Nokian osakkeiden arvonnousun myötä Sitralla on resurssit käytössä, jotta se voi tätä työtä tehdä. Tämä on mielestäni erittäin hyvä, että meillä on tällainen työväline käytössä, varsinkin kun Sitra sitten kykenee nopeammin reagoimaan kuin taas ministeriötasolla tai valtionhallinnossa perinteisesti kyetään toimimaan. Uskon, että tämä työryhmän työ oli hyvää pohjaa myöskin tulevalle hallitukselle siltä osin, mitä sitten Sitran suhteen jatkossa tehdään.

16.20 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomen itsenäisyyden juhlavuoden rahastohan perustettiin vuonna 1967, ja se sai pääomansa Nokian silloisista osakkeista ja sitä myötä se on kasvanut tähän päivään. Kuten edustaja Matti Vanhanen omassa hyvässä puheenvuorossaan esitteli, talous on vahva ja vakaalla pohjalla ja Sitra pystyy todellakin yhteiskunnassamme toteuttamaan niitä projekteja ja niitä hankkeita, joissa otetaan ihan uusiin asioihin kantaa ja tutkitaan sellaisia asioita, joihin ehkä muilla toimijoilla ei olisi taloudellista mahdollisuutta. Erittäin lämpimästi kannatan sitä, että Sitra jatkaa vahvana itsenäisenä toimijana suomalaisessa yhteiskunnassa ja tekee arvokasta työtä Suomen ja suomalaisten tulevaisuuden hyväksi.

Yhtä tärkeää on se, että Sitran itsenäinen asema turvataan niin, että nyt tehdyn työryhmätyön pohjalta uudistetaan tätä hallintoa, että se saa itsenäisen hallintoneuvoston ja hallituksen ja sitten eduskunta säätää sitä mukaa lait siihen kuntoon, että Sitran itsenäinen vahva asema turvataan. Se on suomalaisten ja suomalaisuuden kannalta äärimmäisen tärkeä asia.

Lopuksi, arvoisa puhemies, toivoisin vielä, että varmistamme myös omalla toiminnallamme tässä talossa sen — kun eduskuntahan valvoo Sitran toimintaa — että se Sitran pää-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

oma siellä säilyy ja nimenomaan toivon mukaan vielä karttuukin siitä, jotta se pystyy tulevaisuudessa haastamaan ja ottamaan haasteita vastaan ja tutkimaan näitä tällaisia asioita, joiden tutkintaan muilla yhteiskunnallisilla organisaatioilla ei ole oikeastaan mahdollisuuksia, kun varatkin ovat rajallisia.

Lämpimästi kannatan tätä Sitran hallinnon uudistamista. Ennen kaikkea, niin kuin Suomen Pankin pankkivaltuuston puheenjohtaja Matti Vanhanen hyvin kuvasi, tämä hallinnon itsenäistäminen yhteisesti sovitusti työryhmän pohjalta on erittäin hyvä asia ja tähtää vahvasti tulevaisuuteen.

16.22 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Edustajat Vanhanen ja Viitanen ovat hyvin perustelleet noita muutostarpeita, joita Sitran hallintoon tarvitaan. Itselläni on kokemusta lähinnä 1990-luvun lopulta, jolloinka pankkivaltuusto oli yhdistettynä Sitran hallintoneuvostoon, ja Sitran luonne oli silloin enemmän sitä pääomasijoitustoimintaa. Siihen aikaan se sopi hyvin, että sama pankkivaltuusto sitten vahtasi, että nuo Nokian ynnä muiden varat ovat turvallisesti sijoitettuja ja että myöskään tuossa sijoitustoiminnassa ei otettu kohtuuttomia riskejä, ja pääomahan kasvoikin silloin ja sen jälkeen ihan hyvin.

Mutta nyt Sitran omaksuma rooli tällaisena puolivirallisena ajatuspajana on vaatinut oikeastaan tasapainottamista. Ainakin näin sivusta katsoen siellä on menty aika usein ajan tuulten mukana ja tehty tämmöisiä muodinmukaisia toimintalinjoja eikä ehkä kovin avaralla yhteiskuntapoliittisella katsannolla. Toivottavasti tämä hallinnon muuttaminen avartaa tuota näkemystä, jotta siellä olisi erisuuntaisia näkemyksiä myös näihin projekteihin ja selvitystöihin.

Tuo Sitran hallinnon kehittäminen korostaa sitä epäsuhtaa, joka on muun omistajapolitiikan puolella. Kuluneella hallituskaudella on tehty valtion omistusten sijoittamisia kauemmas eduskunnan budjettivallasta, ja valtion omistajaohjauksesta on korkea aika myös selvittää, miten sillä puolella tehtäisiin samansuuntaisia muutoksia kuin mitä tämä Sitraa koskeva ikään kuin demokraattisempi ohjaus merkitsee. Ja tälle tulevalle hallitukselle toivottaisin pikaista työtä sillä sektorilla. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

6. Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2018

Kertomus K 4/2019 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan. — Ensimmäisenä puheenvuoro kirjaston hallituksen puheenjohtajalle, edustaja Kiurulle.

Keskustelu

16.24 Pauli Kiuru kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eduskunnan kirjasto palvelee eduskuntaa ja koko suomalaista yhteiskuntaa. Se toimii eduskunnan keskus-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

arkistona sekä julkisena oikeudellista yhteiskunta- ja eduskuntatietoa välittävänä keskus-kirjastona. Kirjaston toiminnasta säädetään Eduskunnan kirjastoa koskevassa laissa, edus-kunnan kanslian ohjesäännössä sekä Eduskunnan kirjaston ohjesäännössä. Eduskunnan kirjasto on avoin kaikille kansalaisille. Tämä tieto on edelleen monille yllätys.

Sivistysvaliokunta totesi edellisessä kirjaston kertomusta koskevassa mietinnössään seuraavasti: ”Eduskunnan kirjasto pystyy monipuolisella toiminnallaan ja asiantuntemuk-sellaan palvelemaan hyvin eduskunta-, tutkija- ja asiantuntijatyötä tekeviä sekä opiskeli-joita ja myös vastaamaan kansalaisten tiedontarpeisiin.”

Kirjaston ja tiedon käytössä on tapahtumassa vääjäämätön muutos. Paikallisasiointi vä-henee, mutta samalla etäasiointi- ja asiantuntijapalvelut ovat koko ajan kysytympiä. Kir-jasto osallistuu vuonna 2018 käynnistyneeseen päätöksenteon tietotuki -hankkeeseen, min-kä tavoitteena on kartoittaa eduskunnan tiedontarpeita ja tiedonkäyttötapoja. Kartoituksen avulla saatavaa tietoa hyödynnetään palveluiden kehittämiseen. Kirjastolle tärkeä kehittä-miskohde on eduskunnan elektronisten kirjastopalveluiden kehittäminen.

Eduskunnan avoimen datan palvelu julkistettiin kertomusvuonna. Eduskunnan avoi-men datan verkkopalvelun kautta voi hakea, katsella ja ladata eduskunnan julkisten verk-kopalvelujen sisältöjä. Palvelu sisältää valtiopäiväasiakirjat vuodesta 2015 alkaen kone-luettavassa muodossa.

Veteraanikansanedustajien muistitietoarkisto palkittiin vuoden arkistotekona pohjois-maisen Arkistojen päivän yhteydessä. Tämä on hieno arvostuksen osoitus eduskunnan te-kemälle päätökselle haastatteluaineiston keräämisestä. Työtä on tehty vuodesta 1988 läh-tien. Muistitietohaastatteluja on tehty 430 kappaletta, ja vuonna 2016 kirjaston hallitukses-sa päätimme, että haastatteluja voidaan tehdä myös istuvista kansanedustajista tutkijan har-kinnan ja resurssien salliessa — tällä hetkellä istuvista on menossa Ilkka Kanervan haas-tattelu.

Vuoden 2018 aikana julkaistiin 18 uutta Lakihankkeiden tietopakettia. Näitä niin sanot-tuja Lati-paketteja arvostetaan lainsäädäntöhankkeiden taustoittamisessa. Ne täydentävät lakiesityksiä uutisilla, oikeusvertailulla ja kirjallisuudella.

Kirjaston tietopalvelu käsitteli vuoden aikana yli 1 400 toimeksiantoa. Osa näistä toi-meksiannoista ratkaistiin nopeasti, osa vaati useita työpäiviä ja monen asiantuntijan työpa-noksen.

Arvoisa puhemies! Haluan tässä yhteydessä tuoda esiin muutaman huomion tulevai-suusvaliokunnan uusimmasta mietinnöstä, joka käsiteltiin tässä menneenä talvena. Valio-kunta toteaa seuraavasti: ”Kyky lukea ja tulkita pidempiä tekstejä ja vastavuoroisesti tuot-taa sellaisia itse on tutkimusten mukaan heikentynyt hämmästyttävän nopeasti.” Toinen huomio tulevaisuusvaliokunnalta: ”Jatkuva viriketulva vähentää aivojen tarvitsemaa tyh-jää tilaa, joka on luovuuden ammattilaisten mukaan edellytys itsenäiselle ajattelulle, ky-vylle aistia heikkoja signaaleja ja kyvylle synnyttää jotakin kokonaan uutta pelkän reagoin-nin sijasta.” Ja kolmas poiminta: ”Yhteiskunnassa tulee säilyttää myös mahdollisuus digi-talisaatiosta vapaisiin elämänalueisiin. On esimerkiksi tärkeää panostaa myös lukutaitoon ja lukemisen arvostukseen. Myös oikeutta omaan yksityisyyteen tulee erityisesti vaalia.”

Näiden tulevaisuusvaliokunnan sitaattien jälkeen haluan kiittää Eduskunnan kirjaston henkilökuntaa. 35 henkilöä työskenteli vakituisessa virassa vuoden 2018 lopussa. Kiitän henkilöstöä, kirjaston johtoa ja hallitusta tekemästänne arvokkaasta työstä suomalaisen de-mokratian ja sananvapauden puolesta. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

16.29 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Kiurulle jälleen kerran hyvästä esittelystä. Kuulun myös itse niihin edustajiin, jotka arvostavat Eduskunnan kirjaston merkitystä, ja ylipäättään aina tässä yhteydessä haluan käyttää puheenvuoron ja muistuttaa kaiken kaikkiaan suomalaisen kirjastolaitoksen isosta merkityksestä demokratian ja sivistyksen edistäjänä kautta historian, mutta myös sen tehtävästä, ihan vastaavasta tehtävästä tänä päivänä ja varmasti pitkälle tulevaisuuteen, toivottavasti iäisesti. Eli siis kirjastot ovat hyvin tärkeä demokratiamme, sivistyksemme kulmakivi, ja siksi on tärkeää, että tässä talossa haluamme myös turvata niiden aseman ja edistää niiden asemaa.

Tuossa puheenvuoronsa lopussa edustaja Kiuru puhui hyvin parista perusasiasta, mitkä täytyy muistaa aina, kun puhumme kirjaston valtavasta merkityksestä. Tänä päivänä eräs iso haaste on se, että meidän on pystyttävä kamppailemaan sen puolesta, että kansalaistemme lukutaito nostettaisiin jälleen paremmalle tasolle. Me olemme tässä hyvin pärjänneet kautta historian ja olemme siinä olleet edistyksellisiä, mutta tänä päivänä niitä huolen pilviä on taivaalla kovastikin ollut siinä, että ihmisten ja erityisesti esimerkiksi nuorten poikien lukutaito on heikentynyt. Tässä on isoa tehtävää tulevaisuuteen.

Puhemies! Tiedän, että esimerkiksi Kirjastoseuralla ja monilla kirjastoalan toimijoilla on tärkeitä terveisiä näiden asioiden edistämisestä myös tulevaa hallitusta ja eduskuntakautta ajatellen, ja toivon, että tuleva hallitus väristä riippumatta ottaa huomioon näitä arvokkaita tavoitteita.

Toinen asia, mikä on hyvin tärkeä tänä päivänä, on tämä digitaalinen maailma ja se, että joka ikisellä ihmisellä olisi tasavertaiset mahdollisuudet olla osallisena myös tietoyhteiskunnassa. Keskustelemme tänä päivänä hyvin paljon myös siitä, miten voimme taata kaikilla sektoreilla ja miten kaikin tavoin voisimme mahdollistaa sen, että niillä ihmisillä, joilla ei ole luonnollista pääsyä näiden vempainten pariin tai joilla sitä luonnollista osaamista ei ole, olisi osaaminen ja pääsy tietoyhteiskunnan palveluihin. On monia toimijoita, jotka voivat tätä edistää — kansalaisjärjestöt, opintokeskukset, koulut tietenkin, monet näistä aivan keskeisessä asemassa — mutta myös kirjastolaitos toimii tähän suuntaan. Siksipä myönteinen esimerkki siitä, miten pystyimme tätä edistämään viime kauden lopulla, oli eduskunnassa sivistys- ja tiedejaostossa valmisteltu valtiovarainvaliokunnan yhteinen mietintö ja sen kautta eduskunnan myönteinen ja aurinkoinen päätös, jos niin voisi sanoa, että kirjastoille annettiin lisämäärärahaa, jotta ne pystyisivät paremmin tänä päivänä kehittämään toimintaansa myös ikään kuin tämän päivän digitalikkareina. Se oli minusta tärkeää, ja tämä kehityssuunta toivottavasti saa jatkoa myös tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Juho Eerola: Kyllä näin, ja sitten edustaja Autto.

16.33 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! On todella mukava huomata, että olemme isolla joukolla keskustelemassa mitä tärkeimmästä asiasta. On edellä puhuneen edustaja Viitasen sanoihin helppo yhtyä siinä, että samalla kun puhumme eduskunnan kirjastosta, niin saamme antaa arvoa koko suomalaiselle kirjastolaitokselle. Sillä on ollut valtava merkitys sen kannalta, kuinka Suomi on noussut maailman osaavimmaksi maaksi ja osaavimmaksi kansakunnaksi.

Tällaisena nuorena entisenä veteraanikansanedustajana haluan sanoa nyt täällä salissa oleville uusille kansanedustajakollegoille, että tässä digiajassa kannattaa kuitenkin pitää päiväkirjaa. En ole tässä asiassa hyvä esimerkki, koska en ole sitä itse pitänyt silloin ensimmäisellä vaalikaudellani, mutta nyt sitten uudelleenvalinnan jälkeen lupaan tässä va-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

kaasti tähän aiheeseen palata, koska digitaalinen tieto on hyvin katoavaista. Jos luotamme vain siihen, että ne sähköpostiviestit tai muihin sosiaalisen median palveluihin tallennetut keskustelut olisivat niitä, jotka sitten tulevaisuudessa auttavat lapsiamme ja lastenlapsiamme ymmärtämään sitä, minkälaisen tiedon pohjalta, minkälaisiin ajatuksiin perustuen olemme tässä ajassa tehneet niitä päätöksiä, joita tulemme tämän eduskunnan toimesta tekemään, niin pelkään pahoin, että kovin ohueksi jää se kuva ja se ymmärrys tulevilta sukupolvilta siitä, mitä tämäkin eduskunta on saanut aikaan. Joten tällaisen entisen veteraanikansanedustajan viisaan sanan haluan sanoa, että kirjaisimme kukin niitä omia ajatuksiamme ihan tuollaiseen manuaaliseen muotoon paperivihkoon tai kirjaseen ylös, jotta ne ovat sitten oikeasti niin meidän omana ilonamme kuin sitten historian tutkijoihinkin käytettävissä tulevaisuudessa. Ja totta kai on tärkeää, että niin itse tutkimme historiaamme kuin sitä tulevatkin polvet tekevät, koska joka ei historiaa tunne, ei voi paljon tästä hetkestä ymmärtää eikä nähdä sitä, mihin olemme mahdollisesti sitten tulevaisuudessa kansakuntana menossa.

Ensimmäinen varapuhemies Juho Eerola: Netistä katoaa kaikki paitsi se, minkä toivoisi katoavan.

16.35 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Viitasen huomio lukutaidon merkityksestä ja varsinkin digilukutaidosta on oikeaan osuva. Meillä on noin 500 000 ihmistä, joilla ei ole digitaitoja, ja esimerkiksi juuri kansalaisopistot tekevät sitä työtä ja samoin kirjastot, joissa tätä tukea annetaan.

Uusille edustajille saatesanoiksi mielelläni sanon sen, että kannattaa tutustua eduskunnan kirjastoon. Se palvelee nimenomaan meitä, eduskuntaa, vaikka se on avoin kaikille kansalaisille. Laina-ajat ovat pitkiä, ja jos kirjaa ei löydy, niin se varmasti sinne hankitaan, jos edustaja sitä katsoo tarvitsevansa työssään. Se kirja sieltä löytyy, ja laina-ajat ovat normaalia pidempiä.

Lukutaidosta vielä: Se ei ole pelkästään koulun kysymys, se on myös vanhempien ja kotikulttuurin kysymys. Kyky oppia lukemaan, kyky ja mahdollisuus oppia äidinkieli, vahva äidinkieli, on yhteydessä ajatteluun, empatiaan, haluun ymmärtää toisia ihmisiä — aivan semmoisia keskeisiä taitoja. Ja kun lukee lapsille, niin se ei varmasti ole mistään muusta kuin omasta halusta kiinni, ja kirjastot ovat sitä varten, että sitä lukumateriaalia kyllä löytyy.

Ensimmäinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. ”Lukeminen kannattaa aina”, sanoi eräskin veteraanikansanedustaja.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

7. Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2018

Kertomus K 10/2019 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Avataan keskustelu. — Hallintoneuvoston varapuheenjohtaja, edustaja Satonen.

Keskustelu

16.37 Arto Satonen kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kyse vuosittain annettavasta Ylen kertomuksesta eduskunnalle, joka täällä sitten perusteellisesti liikenne- ja viestintävaliokunnassa käsitellään. Muutamalla sanalla ajattelin tässä avata tämän kertomuksen sisältöä. Tätähän on tietysti käsitelty jo Ylen elimissä, erityisesti hallintoneuvoston työvaliokunnassa, joka tätä asiaa on seurannut.

Ihan taustaksi, ja varsinkin uusille edustajille kertoakseni: Edellisellä vaalikaudella istui kaksikin parlamentaarista työryhmää, jotka käsittelivät Ylen tehtäviä, Yle-lakia, Ylen rahoitusta ja myöskin Ylen roolia suhteessa kaupalliseen mediaan ja ylipäätään sen asemaa suomalaisilla mediamarkkinoilla. Nämä molemmat työryhmät päätyivät yksimieliseen mietintöön, joiden seurauksena sitten Yle on myös tehnyt jonkun verran muutoksia omaan toimintaansa. Ennen kaikkea ostot ulkopuolisilta tahoilta ja erityisesti suomalaisilta indie-toimijoilta ovat kasvaneet. Eli nämä edellisen vaalikauden parlamentaaristen työryhmien tulokset ovat siellä ikään kuin pohjana.

Tässä Ylen kertomuksessa esitellään erityisesti Ylen julkisen palvelun tehtävä ja strategia, toimintaympäristön muutokset, Ylen sisällöt ja palvelut, Ylen arvo suomalaisille, johon menen kohta vähän tarkemmin, ja Ylen toiminnan kehittäminen ja toimintaperiaatteet sekä Ylen rahoituskustannusrakenne ja hallinto. Nämä ovat asiakohdat, jotka löytyvät tuolta kertomuksesta.

Arvoisa puhemies! Muutamia faktalukuja, jotka kertovat siitä, kuinka merkittävä toimija Yle on suomalaisten arjessa. 95 prosenttia suomalaisista käyttää jotain Ylen sisältöä viikoittain. Tämä luku on edelleen noussut kahdella prosenttiyksiköllä viimeisen vuoden aikana, ja luku on noussut myös alle 45-vuotiaiden keskuudessa. Eli pitkään on ollut huolena se, että Ylen saavutettavuus on heikompi nuoremmissa ikäluokissa kuin korkeamman iän saavuttaneissa, mutta nyt myöskin näiden nuorempien ikäluokkien keskuudessa Ylen seuranta, tavalla tai toisella, on kasvanut. 89 prosenttia suomalaista luottaa Ylen uutisiin, ja sitä pidetään luotettavimpana uutiskanavana Suomessa. Ylipäätään Ylen toimintaan luottaa joko erittäin paljon tai melko paljon 69 prosenttia suomalaisista, mikä sekin on varsin korkea luku. Yle TV1 on edelleen Suomen katsotuin televisiokanava, ja Yle Radio Suomi on Suomen kuunnelluin radiokanava, ja Yle Areena on valittu Suomen parhaaksi brändiksi. Eli Yle on näillä toiminnallisilla mittareilla pärjännyt vuonna 2018 varsin vahvasti.

Vuonna 2018 suurimmat yksittäiset panostukset Yleisradiolla olivat presidentinvaaleihin, USA:n ja Venäjän valtiojohtajien, Putinin ja Trumpin, Suomen huippukokoukseen, Etelä-Korean olympialaisiin ja Venäjän jalkapallon MM-kilpailuihin. Näistä panostuksista, erityisesti näistä suurista urheilutapahtumista, johtuen myöskin Ylen tulos vuonna 2018

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

päätyi viisi ja puoli miljoonaa euroa miinukselle, kun se edellisenä vuonna on ollut 6,9 miljoonaa euroa positiivinen. Tuloshan Ylellä riippuu nimenomaan näistä kansainvälisistä urheilukilpailuista, eli jos on isoja urheilutapahtumia, joiden lähetys oikeuksista maksetaan isoja summia, niin silloin yleensä tulos menee miinukselle, ja niinä vuosina, kun tällaisia isoja urheilutapahtumia ei ole, niin vastaavasti tehdään jonkun verran plussaa, jotta talous pysyy tasapainossa.

Yle on myös iso työnantaja. Sillä on 3 309 henkilöä töissä, ja tämä työntekijämäärä on vähentynyt 24:llä vuoden 2018 aikana eli käytännössä pysynyt lähes samalla tasolla.

Yle on lisännyt ulkopuolisia ohjelmahankintoja, kuten jo aiemmin tässä sanoin, ja sen lisäksi erilaisia yhteistyöhankkeita kaupallisen median kanssa. Tätä jälkimmäistä pidän erittäin tärkeänä asiana, koska on tietysti välttämätöntä sananvapauden kannalta, että Suomessa pärjää Yle mutta pärjäävät myös kaupalliset kanavat — niin valtakunnallisesti, maakunnallisesti kuin paikallisellakin tasolla — jotta kansalaiset saavat riittävän monipuolisen ja luotettavan tiedonvälityksen. Tässä ajassa, jossa me tällä hetkellä elämme, jossa meillä kaikenlaisia vale uutisia ja erilaisia hybridiuhkia on jatkuvasti arjessa läsnä, on äärimmäisen tärkeitä, että tälle laadukkaalle lehdistölle kaikissa sen muodoissa on paikallisesta valtakunnalliselle tasolle riittävästi tilaa.

16.43 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Ylen hallintoneuvoston varapuheenjohtaja, edustaja Satonen kuvasi hyvin Yleisradion viime vuoden tunnuslukuja ja sitä toimintaa myöskin. Myöskin Yleisradion hallintoneuvoston kertomus antaa erittäin hyvän ja laajan näkemyksen yhtiön toiminnasta vuodelta 2018. Tuossa kertomuksessa myös hallintoneuvoston puheenjohtaja kuvaa hyvin, kuinka mediakentän murros on kiihtynyt entisestään ja median käyttö on myöskin yksilöllistynyt, ja se antaa varmaan haasteita pitkälle tulevaisuuteen.

Tässä muuttuneessa toimintaympäristössä korostuu entisestään korkealla ammattitaidolla toimivan luotettavan julkisen palvelun media-yhtiön tärkeys myös tulevina vuosina, uskon näin. Yle kuuluu suomalaiseen elämänmuotoon, ja kansalaiset pitävät tärkeänä, että Suomessa on vahva, monipuolinen, kotimaisia sisältöjä tuottava mediatarjoaja. Ja suomalaiset myöskin luottavat, kuten edustaja Satonen tuossa omassa esittelypuheenvuorossaan totesi, edelleen Yleen ja Ylen tarjontaan ja Ylen uutisiin.

Viime vuoden ehkä merkittävimpiin kehityshankkeisiin kuului muun muassa urheilun kokoavan verkkopalvelun rakentaminen Yle Areenaan. Areenalla onkin jatkossa varmasti yhä kasvava merkitys, ja sitä on ruvettu seuraamaan yhä enemmän, ja myöskin nuoret kansalaiset seuraavat Areenaa entistä enemmän, ja Areenan kautta voi myöskin katsoa ohjelmia jälkikäteen. Sen suosio varmasti lisääntyy.

Samoin tärkeä kehityshanke oli alueuudistuksen valmistelu. Itse uskon, että aluetoimituksilla onkin tärkeä merkitys kansalaisille, ja kansalaisilta tulee hyvinkin paljon viestiä siitä, että säilyttää nimenomaan aluetoimitukset ja kehittää aluetoimituksia. Alueuutisia omalta alueelta seurataan hyvinkin paljon.

Sitten kun tuota toimintakertomusta selaa, niin Yleisradion arvot — riippumattomuus, luotettavuus ja ihmisen arvostaminen — ovat hyviä arvoja, ja niiden tulee näkyä myöskin jatkossa Ylen toiminnassa. Me tarvitsemme nimenomaan riippumatonta ja luotettavaa uutisointia jatkossakin.

16.46 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! On mielenkiintoista näin uute-
na kansanedustajana huomata, että kun tuossa vähän aikaa sitten me kävimme keskustelua
istumapaikkajärjestyksestä, siinä kohtaa sitten täällä oli muutamia edustajia, muun muassa
demareista Lindtman ja sitten taas vasemmistosta Arhinmäki, jotka totesivat, että heitä har-
mittaa niin älyttömän paljon, kun tämä keskustelu ei mene tärkeämpiin asioihin vaan tuol-
laisesta asiasta keskustellaan, ja nyt kun katson tätä salia, täällä taitaa olla ainoastaan 15
prosenttia, jos nyt oikein laskin, jäljellä keskustelemassa niinkin merkittävästä asiasta kuin
Ylestä tai vaikkapa suomalaisesta kirjastokulttuurista tai vaikkapa Sitrasta, eli toisin sa-
noen tulevaisuuteen satsaamisesta tai muista asioista, mistä nyt keskustellaan. Kyseiset
herrat eivät enää täällä ole, mutta keskustellaan nyt tästä Ylestä.

On aivan totta, että totta kai tuollaisella summalla rahaa, mitä Yle käyttää — noin puoli
miljardia on budjetti — pystyy tekemään vaikka ja mitä, mutta toinen asia on sitten se,
kuinka kustannustehokkaasti asioita tehdään. Tässä hallintoneuvoston raportissa listataan
verkkopalvelujen viikkotavoittavuutta esimerkiksi syksyllä 2018, ja täällä selkeästi käy il-
mi, että yle.fi/uutiset tavoittaa 36 prosenttia suomalaisista, mutta tätäkin korkeammat lu-
kemat saavat esimerkiksi Iltalehti ja Ilta-Sanomat, mikä on hyvin mielenkiintoista. No
tämä vertailu ei ole sitten mitenkään järkevää, kun mennään talouden puolelle. Nimittäin
tässä hallintoneuvoston Yle-raportissa — minkä varmaan Yle on niin kuin käsikirjoittanut
— on media-alan keskeisten toimijoiden liikevaihto ja vertailu julkisen palvelun yhtiöihin
2017. Tässä kohtaa varmasti olisi tosi mielenkiintoista, että siinä listattaisiin nimenomaan
niitä kansallisia toimijoita ja sitä, kuinka paljon rahaa ne ovat käyttäneet, koska äskenkin
huomattiin, että saatiin noita kansallisia toimijoita vaikkapa uutispalveluiden ja verkkopal-
veluiden osalta. Mutta tämä vertailu käy niin, että ensin tässä on listattu kaikki 65 yleisra-
dioyhtiötä Euroopasta yhteen ja laitettu niille oma palkkinsa ja sitten toisessa päässä täällä
vertaillaan Amazonia, Microsoftia ja Netflixiä, jolloin meillä nämä suhteet häviävät hyvin
nopeasti. Eli toivoisin, että jatkossa näissä raporteissa tehtäisiin myöskin paljon avoimem-
min tätä taloudellista vertailua, koska se on kyllä eduskunnan näkökulmasta erittäin mer-
kityksellistä.

Sen lisäksi toivoisin myöskin... Tästä itse asiassa kävin keskustelua jo Aten kanssa ai-
koinaan silloin kun hän oli Ylessä. He olivat järjestämässä jotain tämmöistä lobbausiltaa
nuorille poliitikoille. Siellä oli hienot ruuat ja oltiin jotain lätkämatsia katselemassa, ja sa-
noin hänelle, että toivoisin, että näissä raporteissa — silloinkin luettiin näitä raportteja —
paljon selkeämmin tuotaisiin esiin, mikä on ruotsinkielisen ohjelmatuotannon osuus ver-
rattuna suomenkieliseen ohjelmatuotantoon. Esimerkiksi tässä raportissa se hyvin heikosti
ilmenee. Täällä on kyllä listattu esimerkiksi vaikkapa hartausohjelmia ja muuta, mutta se
kokonaisuus jää hyvin vajaaksi. Sitten kun taas puhutaan siitä, paljonko on käytetty resurs-
seja, niin se jää vieläkin vajaammaksi. Täytyy sanoa, että Ylessä on aika pitkään käytetty
ruotsinkieliseen ohjelmatuotantoon aivan suhteettoman paljon rahaa verrattuna siihen, pal-
jonko tässä maassa on suomenruotsalaisia. Nämä eivät kulje missään mielessä käsi kades-
sä.

Kun esitetään perusteita sille, että tarvitaan se tietty kriittinen määrä radiokanavia tai tar-
vitaan oma kanava, jotta voidaan tarjota mielekkäällä tavalla riittävästi palveluita, niin jos
se näin on, miksi tätä samaa argumenttia ei esitetä saamenkielisten Ylen palveluiden osal-
ta? Sielläkinhän tarvittaisiin ehdottomasti nämä samat satsaukset, jotta se minimimäärä
saataisiin tuotettua. Eli ruotsinkielisten kohdalla huomataan heti, että toimitaan epäloogi-
sella tavalla ja kulutetaan enemmän resursseja, ja toivon, että jatkossa tähän raportointiin

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

kiinnitetään erityisesti huomiota, koska tämä on yksi niistä rakenteellisista asioista Suomessa, mikä on pielessä. Eli suomenkielisten syrjintä verrattuna ruotsinkielisiin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

16.51 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! On todella tärkeää, että Suomessa on luotettavaa ja riippumatonta tiedonvälitystä — erityisesti luotettavia ja riippumattomia uutisvälineitä. On tärkeää, että Yleisradio sitä edustaa, ja on tärkeää, että meillä on kaupallisia toimijoita, jotka myös pystyvät näin toimimaan.

Ylen toiminnalta olen itse aina toivonut sitä, että kun kaikissa Pohjoismaissa on varsin tasokkaat yleisradioyhtiöt, jotka tuottavat uutissisältöä, ajankohtaissisältöä ja toki muita mielenkiintoisia sisältöjä, niin näitä sisältöjä pystyttäisiin jakamaan mahdollisimman tehokkaasti niitä kanavia pitkin, joita kullakin yleisradioyhtiöllä eri maissa on käytettävissään. Tämä varmasti palvelisi sitä tarkoitusta — kun tässä edelläkin viitattiin näihin erikielisiin palveluihin, joita Yleisradio tarjoaa — että näin saataisiin lisätarjontaa muilla kielillä. Esimerkiksi ruotsinkielisten uutislähetysten seuraaminen, joka meille suomenkielisille olisi varmasti kiinnostavaa, myös parantaa ihan käytännön kielitaitoa. Mutta vastaavasti sitten taas Ruotsissa asuu huomattava määrä suomenkielistä väestöä, ja ehkä myös heille entisen kotimaan tai isovanhempien kotimaan uutiset, ajankohtaisasiat voisivat olla kiinnostavia, niin kuin sitten yleensä siellä nuorten suomen kieltä harjoittelevien kannalta olisi hyvä sitä kieltä käytännössä arjessakin päästä kuulemaan.

Tässä mielessä esittäisin vetoomuksen sinne Ylen suuntaan, että niitten ohjelmien osalta, joissa ei tule mitään tekijänoikeuskorvauksia taikka muita kysymyksiä vastaan, tätä tarjonnan jalkauttamista käytettävissä olevia kanavia pitkin ristiin kaikissa Pohjoismaissa mietittäisiin. Uskon, että siitä olisi lisäarvoa kaiken kannalta.

16.53 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Ylen kertomus vaikutti hyvältä ja kattavalta. Se oli helppolukuinen. Koska Yle tavoittaa 95 prosenttia kansasta ja myöskin luotettavuus on erittäin suurta, niin se on ainakin omasta mielestäni laadullisestikin ihan ykkösmedia Suomessa — vähättelemättä nyt muita laatumedioita, joilla tässä on entistä enempi haasteita tehdä laatujournalismia, joka perustuu oikeaan tietoon, tässä kun on paljon näitä valemedioita, jotka tämän tiedonvälityksen alustoja myöskin ovat vallanneet. Mutta toisaalta sitten niitten määrän lisääntyminen lisää tietysti Ylen ja muun laatujournalismin kysyntää, koska ihmiset haluavat oikeaa tietoa ja faktaa. On se sitten omaan mieleen tai ei, niin faktaa tarvitaan.

Lueskelin vähän noita prosentteja, mitä siellä nyt on ollut lähinnä televisio-ohjelmien ja -tuotannon puolella, ja se oli hieman yllätys, että esimerkiksi urheilun osuus on vain 11 prosenttia. Itse tietysti haluaisin ehkä enempikin nimenomaan urheilua sitten nähdä televisiosta, mutta ehkä kuitenkin, jos ei nyt prosentteja sille lisättäisi, etteivät ne olisi muista tärkeistä asioista pois — onhan se mitattu, totta kai, varmasti, kuinka paljon kysyntää niille on — niin ainakin semmoista monipuolisuutta haluaisin enempi. Se on tullut monipuolisemmaksi kyllä, mutta lisää sellaista, että tulee vaihtoehtoja ja tietoa sitten myöskin erilaisista urheilu- ja liikuntamahdollisuuksista. Se on tärkeää myöskin meidän nuorisolle, koska myöskin he näkevät sitä television ja medioiden kautta. Kun puhutaan siitä, että lasten ja nuorten pitäisi löytää esimerkiksi harrastuksia, niin mistä muualta kuin medioista? Tässä tietysti Ylelläkin on iso merkitys.

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

Sitten vielä tämmöistä toivoisin: Ylen arkistossahan on paljon materiaalia, vanhoja juttuja vuosikymmenten ajalta, ja ne tuntuvat ehkä olevan aika hankalia ja kalliita saada. Jos sieltä tilaa jotain, niin siellä joku editoi ja se maksaa tietysti. Ne tuntipalkat eivät ole kovin pieniä sillä lailla, kun niitä nyt vaikka yksityisenäkin tilaa — ja varmaan yrityksillä on sama juttu. Jos niitä arkistoja pääsisi jollain systeemillä vähän helpommin avaamaan ja selaamaan itsekin, niin se voisi olla tulevaisuutta ja myöskin kaupallisesti Ylen kannalta parempi.

16.55 Joonas Könttä kesk: Arvoisa puhemies! Ehkä muutama huomio tähän raporttiin, mutta tuosta edustaja Tynkkysen hyvästä puheenvuorosta kuitenkin sellaisen huomion teen, että se rooli, mikä Ylellä on verrattuna vaikkapa iltapäivälehtiin, on kovin erilainen, ja toivon, että Yle ei sellaiseen klikkijournalismiin tule menemään. Mutta yhtä kaikki, minusta edustaja Tynkkysen huomio siitä, että tehdään raportointia, jolla on selkeä tarkoitus, on erittäin hyvä.

Edustaja Satonen kertoi hyvin kattavasti tästä Ylen merkityksestä suomalaisille ja Suomelle. Nämä aiemman eduskunnan tekemät linjaukset rahoituksesta ja suhteesta kaupalliseen mediaan on todella tärkeitä huomioida siinä tulevaisuustyössä, mitä Ylen suhteen tehdään tässä talossa. Tasapaino kaupallisten toimijoiden kanssa on tehtävä taiten.

Antaisin erityiskiitoksen Ylelle yhä paremmasta palvelusta erityisesti ulkosuomalaisia kohtaan. Olen itse ollut ulkosuomalainen eräässä vaiheessa elämääni, ja minusta ne palvelut ovat parantuneet vuosi vuodelta.

Tässä Ylen työssä on todella paljon mahdollisuuksia. Omaan tuotantoon tulee panostaa ja samalla, aivan kuten nyt on tehty, huomioida nämä kotimaiset toimijat, kotimaiset tuotantoyhtiöt ja myös pienet tuotantoyhtiöt. Tässä Ylen mahdollisuudet ovat nimenomaan laadussa. Me olemme nyt nähneet useita laadukkaita tuotantoja, joissa on myös isoja, isoja mahdollisuuksia vientiin.

Ennen kaikkea luotettavuus ja toimituksellinen riippumattomuus ovat Ylen vahvuuksia, ja niistä meidän pitää pitää huolta. Meidän pitää taata se itsenäisyys, ja meidän pitää huomioida erityisesti informaatiosodankäynti, ihan niin kuin edustaja Satonen aiemmin mainitsi. Tätä näkökulmaa ei minusta 2020-luvulla saa missään nimessä unohtaa. Meidän tulee turvata riippumaton ja lahjomaton media myös vallan vahtikoirana ja tämän talon vahtikoirana. Näen tässä Ylellä erittäin ison roolin. Ylen toiminta ja ylipäätään se, että meillä on Suomessa sananvapaus ja lahjomaton media, on suomalaisen demokratian tae ja turva, ja minä uskon ja toivon, että tämä talo tulee sitä puolustamaan. — Kiitos.

16.58 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Yle puhuu tässä hallintoneuvoston raportissa missiosta, visiosta ja arvoista, ja mission kohdalta todetaan, että Yle vahvistaa suomalaista yhteiskuntaa ja kulttuuria. Nyt täytyy kyllä sanoa Ylen ohjelmatarjonnan uutisoinnin näkökulmien osalta, että kyseenalaistan, onko Yle hoitanut oikealla tavalla omaa missiotaan, ja toivon, että tulevassa raportissa, mikä tehdään sitten taas tästä vuodesta, perusteellisemmin avataan esimerkiksi juurikin tätä missiota. Esimerkiksi viime syksynä Yle rahoitti Seinäjoen arabikevät -dokumenttia, jota kuvattiin ja josta käytiin neuvotteluja sitten taas tämän dokumentin tekijän kanssa, siitä vaadittiin erilaisia versioita. Tällaiset dokumentit olisivat juurikin sitä Ylen ohjelmatuotantoa, joka voisi nimenomaan paljastaa sellaisia asioita tästä yhteiskunnasta, joita korjaamalla tämä yhteiskunta voisi to-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

dellakin olla eheämpi, vahvempi yhteiskunta, mutta tällaisia yritetään sitten taas sensuroida.

Toisaalta arvojen osalta tässä raportissa todetaan, että Ylen arvot ovat riippumattomuus, luotettavuus ja ihmisen arvostaminen, ja kyllä tässäkin kohtaa joutuu aika koville usko siihen, toteutetaanko näitä arvoja. Kun esimerkiksi juurikin viime syksynä valmistellussa ja tänä vuonna julkaistussa Ylen vaalikoneessa, vaali-chatbotissa nuorille, ihan ensin kerrottiin, miten asioista pitää ajatella esimerkiksi vaikkapa transsasioiden tai ilmaston tai hakkuuiden suhteen, ja sen jälkeen kysyttiin, että mitä mieltä olet, niin minä en pidä tällaista millään tavalla riippumattomana enkä luotettavana. Ja kun tiedän, että Ylen pomot tätä keskustelua todellakin kuuntelevat, niin vahva viesti heidän suuntaansa on se, että näiden asioiden osalta todellakin pitää tehdä tarkempaa raportointia nyt tulevan vuoden osalta ja tässä raportissa ainakin tämä analyysi oli jäänyt aivan liian heikoksi. — Kiitos.

17.00 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Vielä sellaisia asioita, mitä itselläni näistä puheenvuoroista on noussut nyt mieleen — Asell käytti hyvän puheenvuoron, samaten myös Tynkkynen on käyttänyt hyviä puheenvuoroja. Haluan kahta asiaa kommentoida.

Elikkä meidän Yleisradion tulisi voimakkaammin tukea nuorisourheilua sillä tavalla, että he oikeasti tekisivät näistä Suomessa paljon menestystä saaneista urheilulajeista ohjelmia. Tämä suomalaisten urheilijoiden menestys ja kilpailutilanteet auttavat meidän omaa nuorisoamme pysymään niin sanotusti kaidalla tiellä ja pysymään mukana urheilussa. Olen itse läheltä seurannut erästä yksilölajia, ja valitettavan heikosti siitä on ollut ohjelmatarjontaa nähtävissä Yleisradiossa. Elikkä toivoisin, että tähän Yle panostaisi jatkossa.

Sitten tuo Seinäjoen arabikevät -dokumentti, mitä Yleisradio piti islamofobisena ja maahanmuuttovastaisena — en tarkkaan muista niitä sanoja, mitkä ne olivat. Kuitenkin sellainen kuva on itselläni tullut tästä asiasta — olen aika läheltä seurannut tuota dokumenttia, olen nähnyt sen kahdesti — että mielestäni se on tällaista ongelmien poliittista sensurointia. Tämä arabikevädokumentti olisi tullut näyttää omassa aikataulussaan ennen näitä vaaleja. Tämä on ihan selkeästi nyt siirretty eduskuntavaalien ja eurovaalien jälkeiseen aikaan. Nyt se näytetään sellaisena dokumenttina kuin se on ollutkin, ja nyt se ilmeisesti ei enää näitä aikaisemmin mainittuja kriteerejä täyty, jotka se vielä ennen vaaleja täytti. Elikkä tässä niin kuin näkyy mielestäni sellainen poliittinen suuntautuneisuus jonkun asian puolesta tai jotakin asiaa vastaan. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Juho Eerola: Ja sitten vielä Yleisradion hallintoneuvoston varapuheenjohtaja, edustaja Satonen.

17.03 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Ihan sellainen kommentti tästä, kun mennään näiden yksittäisten ohjelmien tasolle, pitäisikö tulla enemmän urheilua ja minkätyypistä urheilua ja pitäisikö joku dokumentti näyttää vai ei: Kuten edustaja Tynkkynen sanoi, niin toki Ylen johto tätä keskustelua varmaan kuuntelee, ja se on hyvä. Sinnepäin voi toki viestiä viedä, mutta haluaisin tässä tuoda esille sen, että Ylen hallintoneuvosto ei ole sellaisessa asemassa, että se päättää ohjelmapolitiikasta, vaan nimenomaan on tehty linjaus siitä, että siinä on palomuri, koska minä luulen, että sellaisessa järjestelmässä ja maassa, jossa poliitikot päättävät siitä, mitä Yleisradio näyttää, kukaan meistä ei halua elää. Eli se on ihan selkeä ratkaisu. Nämä isomman luokan linjanvedot tehdään hallintoneuvostossa mutta ei sillä tasolla, mitä ohjelmia näytetään. Tämän sanon siitäkin huolimatta, että mi-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

nustakin olisi hyvä, että esimerkiksi urheilua tulisi sieltä enemmän ja myöskin muita lajeja kuin mitä yleensä aina näytetään.

Sitten toinen sellainen asia, joka tässä keskustelussa on noussut esille ja johon myöskin edustaja Tynkkynen kiinnitti huomiota, on Ylen näkyvyys netissä. Tämä on itse asiassa erittäin hyvä havainto, ja tästä asiasta on todella paljon myöskin keskusteltu. Minä en ole ihan varma, onko se järkevää, että Ylen pitäisi olla kaikissa mahdollisissa sektoreissa markkinajohtaja ja vielä ylivoimaisesti suurin markkinajohtaja, koska kannan todella paljon huolta siitä, että nimenomaan esimerkiksi kaupallinen lehdistö ja erityisesti meidän maakuntalehtemme, paikallislehtemme ja myöskin mainostelevisio Nelonen tulevat pärjäämään tässä kilpailussa. Esimerkiksi maakuntalehdille nämä maksulliset nettisivustot ovat hyvin tärkeitä, ja jos Yle on siellä jatkuvasti kilpailemassa ilmaisella tarjonnalla, niin se saattaa viedä mahdollisuuden näiltä maakunnallisilta toimijoilta. Koska tilattavien lehtien määrä kuitenkin vähenee koko ajan, uutta liiketoimintaa pitää silloin hakea sähköiseltä puolelta. Tämä rajanveto on hyvin tarkka siinä, missä Yle toimii, jotta ei viedä toimintaa pois kaupalliselta lehdistöltä, koska me tarvitsemme sekä Yleä että kaupallista lehdistöä, kaupallista televisiota, kaupallista radiotoimintaa.

Haluaisin vielä lopuksi sanoa sen, että mielestäni edustaja Kenttä käytti erinomaisen puheenvuoron tästä kokonaisuudesta, mikä kaikkineen on Yleisradion ja radion rooli suomalaisessa yhteiskunnassa ja minkä takia me tällaista instrumenttia tässä tarvitsemme. Vahvan Ylen lisäksi me tarvitsemme ehdottomasti paikallisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti toimivaa kaupallista lehdistöä ja radio- ja tv-toimintaa.

17.06 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässäkin keskustelussa, samaten kuin monessa muussakin yhteydessä tietysti, on käyty hyvinkin paljon debattia siitä, mikä on Yleisradion hallintoneuvoston rooli ja mikä on sitten Yleisradion hallituksen rooli ja mikä on sitten toimitusten rooli, se on varmaan jatkuvaa keskustelua. Käytännössähän Yleisradion hallintoneuvosto päättää strategiasta, ja sen jälkeen operatiivinen toiminta lähtee sitä kautta pyörimään. Se strategia antaa Ylen toiminnalle suuntaviivat, joiden pohjalta yhtiön hallitus sitten päättää tarjonnan linjauksista ja tärkeimmistä uudistushankkeista, ja yhtiön sisältöä koskevista päätöksistä vastaavat sitten sananvapauslain nojalla nimetyt vastaavat toimittajat. Tämä on se järjestelmä.

Itsekin olen Yleisradion hallintoneuvoston jäsen, ja kokouksissa ollaan kyllä käyty monta kertaa hieman keskustelua ohjelmien sisällöstä ja siitä, mitä toivottaisiin lisää, ja itse kyllä entisenä urheiluihmisenä ja miksei urheilua seuraavana ihmisenä toivoisin, että Yleisradiolta näytettäisiin, nimenomaan näillä maksuttomilla kanavilla, enemmän suomalaista urheilua, ja sitä seurattaisiin entistä enemmän. Kannatan lämpimästi sitä linjaa, että niitä urheiluohjelmia tulee — niitä ihmiset haluavat seurata, kaiken ikäiset ihmiset, nuoretkin. Nuoret saavat niistä urheilijoista myöskin esikuvia, ja sitä kautta viedään Suomea ja suomalaisuutta eteenpäin.

Kaiken kaikkiaan tärkeintä kuitenkin on Yleisradion toiminnassa se, että se on riippumaton tiedonvälittäjä ja jakaa tietoa nyt ja myöskin tulevaisuudessa.

17.08 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Satonen tuossa puhuu siitä asiasta, kuinka Yle paikallisesti maakunnissa saattaisi ehkä hieman viedä sitten kaistaa näiltä yksityisiltä toimijoilta ja mediayhtiöiltä. Voin tavallaan niin kuin teorian tasolla ymmärtää tuon näkökohdan, mutta sitten taas kun on käynyt keskustelua maakunnallisesti,

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

niin kyllä siellä toivotaan, että Yle olisi myöskin paikallisesti vahva. Sitten kun puhutaan vaikkapa esimerkiksi demokratiasta kunnallistasolla, ei vain valtakunnan tasolla vaan kunnallistasolla, niin ilman sitä, että me kohdennamme Ylen sisällä niitä resursseja niin, että maakunnallisesti pystytään tekemään uutisointia, meillä saattaa olla sellainen tilanne, että siellä on yksi maakuntalehti, joka uutisoi kaikesta valtuustotoiminnasta. En nyt lähde sanomaan ääneen, mihin puolueeseen kukin lehti on kallellaan, mutta ollaan huomattu kyllä maakunnissa, että jos siellä olisi se ainut yksi maakuntalehti, se uutisointi ei välttämättä olisi niin monipuolista vaan saattaisi olla turhan näkökulmittunutta. Siksi Ylen sisällä niitä resursseja pitäisi jakaa järkevämmiin, niin että maakunnallisestikin pystytään haastamaan ja on sitä dialogia myöskin journalismissa.

Voin kyllä lämpimästi yhtyä noihin sanoihin, mitä edustaja Könttä tuossa aikaisemmin sanoi, että me tarvitsemme vieläkin enemmän siihen suuntaan menemistä, että Yle keskittyy kotimaisiin tuotantoihin. On aivan järjetöntä, että vieläkin — vieläkin — liian iso osa Ylen rahoituksesta, suoraan sanottuna meidän suomalaisten veronmaksajien rahoista, maksetaan ulkomaalaisten elokuvantekijöitten, varsinkin dokumentintekijöiden, ja muiden taskuihin, kun meidän pitäisi tukea niitä omia tekijöitä. Varsinkin dokumenttien osalta me pystymme tekemään todella laadukasta ohjelmaa, niin kuin esim. MOT on, mutta tätä saisi olla lisää näitten ulkomaisten dokumenttien sijaan. Uusi sukupolvi Suomessa käyttää jo tosi paljon Netflixiä ja muita palveluja, missä he itse tilaavat ja katsovat näitä ulkomaisia ohjelmia. Ei voi olla niin, että sen lisäksi vielä meidän verorahoista toista reittiä maksetaan ulkomaalaisille tuotannoille, vaan sen suunnan pitää olla vieläkin enemmän kotimaisiin tuotantoihin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä hallintoneuvoston varapuheenjohtaja, edustaja Satonen.

17.10 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin pahoittelut siitä, että taisin puhua edustaja Kentästä, vaikka tarkoitin edustaja Könttää, mutta se siitä.

No, sitten vielä tästä, minkä edustaja Tynkkynen nosti esille maakuntalehtien ja maakuntalehtien nettisivujen ja Ylen välisestä kilpailusta tai rinnakkaiselosta. Täytyy sanoa, että tässä olen kyllä edustaja Tynkkynen kanssa vahvasti samaa mieltä. On ihan totta, että jos otetaan vaikka esimerkkinä pienimmistä maakunnista Lappi, niin jos on niin, että siellä ei toimi Lapin Kansa tai siellä ei toimi Yle Lappi vaan vain jompi kumpi niistä, niin ilman muuta se vähentää merkittävästi silloin sitä kansalaisten saamaa tiedonvälitystä siellä, jos se tulee vain yhdestä lähteestä. Eli tämä on äärimmäisen tärkeä asia. Mutta juuri sen takia, että tämä toteutuu, täytyy myös huomioida se, millaiset ovat ne todelliset toimintaedellytykset niillä kaupallisilla toimijoilla, ettei käy niin, että meillä on sitten osassa maata sellainen tilanne, että siellä toimii ainoastaan Yle ja sitten ehkä paikallislehtiä mutta ei esimerkiksi maakuntatason lehtiä.

Jo silloin, kun tämä parlamentaarinen työryhmä istui ja käytiin tätä hyvin perusteellisesti läpi, meillä oli sellaisia alueita, missä maakuntalehtien toimintaedellytykset olivat varsin heikkoja. Nyt kun taloustilanne on jonkun verran parantunut, niin tämä tilanne on hiukan helpottunut, mutta edelleen on niin, että varsinkin niissä pienemmissä maakunnissa, joissa väkimäärä vähenee ja tilattavien lehtien määrä vähenee, se talousyhtälö, jolla se maakuntalehti siellä pyörii, koko ajan vaikeutuu. Ja se on kyllä tosi tärkeä juttu, että ne maakuntalehdet myöskin säilyttävät asemansa, koska meidän maakuntalehdistö kauttaaltaan on kui-

Pöytäkirja PTK 4/2019 vp

tenkin varsin laadukasta. Se paikallislehdistön asema on siinä suhteessa vähän parempi, että Ylekään ei sitten taas oikeastaan pysty sen paikallislehdistön kanssa kilpailemaan. Sit- ten meillä on tietysti ilmaisjakelulehdistö vielä erikseen, joka sekin osittain tuottaa ihan laadukasta uutismateriaalia, mutta ei meillä ole ikään kuin varaa menettää yhtään osaa täs- tä järjestelmästä, jotta meillä ei heikkene kansalaisten saama monipuolinen tiedonvälitys, ja sen takia tätä asiaa täytyy kokonaisuutena pystyä tarkastelemaan.

Ensimmäinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Lisää urheilua telkkariin ja erityisesti mitalisuorituksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 10.5.2019 klo 13.00. Täysistunto lopetet- tiin klo 17.13.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola